

Nye uddannelser

KARRIERE: Vilkårerne for Forsvarets uddannelser er grundlæggende blevet ændret med det seneste forlig. Få et overblik og læs de fire skolechefers kommentar om fremtidens uddannelser. ■

● Side 22, 23 og 28

Landing i støv

BROWN OUT: Helikopter Wing Karup har i to måneder haft to helikoptere og 48 mand i den californiske ørken. I den periode har de øvet den svære disciplin at lande i støv. 600 landinger blev det til, og det er flere, end man udfører i løbet af et års mission. ■

● Side 12-13

Missiltest ved Hebriderne

ØVELSE: Våbensystemerne på de nye fregatter er blevet testet. Tre Seasparrow-missiler blev affyret mod tre angribende mål. Vejr og teknik skulle dog vise sig at være hårde modstandere for Peter Willemoes, der under affyringerne befandt sig vest for de Ydre Hebrider. ■

● Side 16

Året der gik

2013: Husker du, da Søværnet hentede Søren og Eddy på en somalisk strandbred. Eller da musikeren Thomas Helmig besøgte de danske soldater i Afghanistan? Se de markante begivenheder i Forsvaret i Året der gik. ■

● Side 8-9

FORSVARSAVISEN 10

FORSVARET

ÅRGANG 2 · DECEMBER · 2013

Tema side 4-7

EN STOR FAMILIE

Du kan stort set ikke gå et skridt i Forsvaret uden at møde ansatte, der er i familie. Det er ægtepar, kærester, børn, forældre, søskende, fætre, kusiner og ofte i flere generationer. Forsvaret er langt mere end blot en arbejdsplads.

I SIDSTE ØJEBLIK / NYHEDER FRA IND- OG UDLAND

Støtte til FN-mission

SYRIEN: Regeringen har fremsat beslutningsforslag i Folketinget om, at Danmark skal støtte FN og OPCW's mission i Syrien med et fælles dansk-norsk bidrag til transport af kemiske våben ud af Syrien. Den fælles operation vil inkludere fregatter og specialiserede transportfartøjer fra begge lande. Udover at bidrage med søtransport og et eskorteskib vil Danmark desuden tilbyde den fælles OPCW-FN mission at bistå med et beskyttelseshold samt flytransport. Beslutningsforslaget skal behandles 19. december. ■

Auditører ind i sag

FAUK: Hærens Operative Kommando har modtaget et anonymt brev fra en angiveligt tidligere værnepligtig ved Gardehusarregimentets Hesteskadron. Brevet beskriver flere eksempler på uacceptabel behandling af de værnepligtige gennem værnepligtperioden, der startede i februar 2012. - De handlinger, der er beskrevet i brevet, er i flere tilfælde ulovlige og i alle tilfælde uacceptable og ikke i tråd med, hvordan man i Hæren behandler sine medarbejdere, skriver Hæren på sin hjemmeside. Sagen er nu overdraget til Forsvarets auditørkorps, der skal undersøge, om der er hold i anklagerne. ■

Nyt system fra januar

APV: 1. januar tager Forsvaret et nyt system til arbejdspladsvurdering i brug. Det gælder både kortlægningen af det fysiske og psykiske arbejdsmiljø. Dermed afløser arbejdspladsvurderingen Forsvarets tidligere system til gennemførelse af arbejdsklimamålingen. Det er besluttet, at arbejdspladsvurderingen skal være gennemført i hele Forsvaret inden udgangen af 2014. Herefter bliver arbejdspladsvurderingen gennemført hvert tredje år. Hovedparten af Forsvarets ansatte vil modtage to kortlægningskemaer elektronisk via FIIN. ■

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
DAHLIN@MIL.DK

Det var ved at blive lige lovlig spændende.

Windsurfer i Politiken om sin tur på havet i stormen Bodil, mens Søværnet bliver underrettet.

Foto: Trine Areholm

Alpincamp

VETERANER: To danske skadede veteraner deltog i november i en alpincamp i Østrig. Dansk Handicap Idræts-Forbund og Dansk Militært Idrætsforbund står bag soldaterprojektet, som skal give de sårede soldater en ny glæde ved livet. Projektet skal udvikle idrætsstilbud til de sårede soldater, der har betalt en høj pris for udsendelse i international mission. ■

Hæren fejrer 400 års jubilæum i 2014

JUBILÆUM: 17. november 1614 udgik befaling fra Kong Christian IV om at styrke hæren med en national milits under Skånske Regiment og Jyske Regiment. Hermed lagdes grundstenen til den hærstruktur, vi kender i dag; En nationalt opstillet, udrustet og uddannet militær styrke under regentens kommando. Jubilæumsåret fejres i forbindelse med Hærens myndigheds egne mærkedage samt blandt andet ved et militært sportsstævne i maj og en jubilæumskoncert i Operaen i september.

De to regimenter videreføres i dag af Gardehusarregimentet og Jyske Dragonregiment. Gardehusarregimentet fejrer derfor 400 års fødselsdag i 2014. ■

LÆS FLERE NYHEDER, GÅ I DYBDEN MED FOKUSOMRÅDER ELLER SE VIDEOER PÅ FORSVARET.DK

På egen hånd

MANDDOMSPRØVE: Soldatermæssige færdigheder, fysisk udholdenhed, evnen til at leve i nuet og tage tingene, som de kommer, er afgørende for, at en soldat kommer igennem nåleøjet som enkeltkæmper. Og ikke alle klarer kurset, der gennemføres af Opklaringsbataljonen på Bornholm og er af to ugers varighed. I det sidste døgn var der kun tolv tilbage af de i 28 mand, der begyndte på kurset. Et gennemført og bestået kursus giver direkte adgang til Jægerkorpsets Patruljekursus. ■

Soldater marcherer for kræft-ramte børn

AFGHANISTAN: Det danske kontingent afholdt DANCON-march på Kandahar Air Field. Denne gang blev der samlet penge ind til Børnecancerfonden. Som sædvanlig var DANCON-marchen et stort tilfølsstykke, og udover folk fra Hæren og Flyvevåbnet var der deltagere fra mange andre forskellige nationaliteter. Især amerikanerne mødte talstærkt op. Der blev samlet 18.000 kroner ind til Børnecancerfonden. ■

Bartels fortsætter

TOPPOST: Danmark imødekommer et ønske fra NATOs militærkomite om at forlænge den tidligere forsvarschef, general Knud Bartels, som formand for komiteen. Han fortsætter frem til sommeren 2015. Dermed sidder Danmark fortsat på de to øverste poster i alliancen. Anders Fogh Rasmussen er indtil videre generalsekretær til efteråret 2014. ■

Fem videre i grøn energi-konkurrence

MILJØ: Fem hold af ingeniører og arkitekter er gået videre i konkurrencen om at levere nyskabende og miljørigtige løsninger til kasernerne i Aalborg og Almegaard under Projekt Grønne Etablissemeter. - Vi gør noget godt for miljøet og sparer samtidig penge foruden, at vi får en operativ effekt i kraft af bedre faciliteter til medarbejderne, sagde forsvarsminister Nicolai Wammen til de i alt ni hold, der konkurrerer om ordren på tilsammen 200 millioner kroner. ■

Foto: Nicholas Lundgaard

Kronprins på lynvisit

H.K.H. Kronprins Frederik og forsvarschef general Peter Bartram besøgte de danske soldater i Afghanistan. Et lynbesøg på 24 timer, hvor Kronprinsen både fik talt med jægersoldater, set materiel og hilst på Hæren og Flyvevåbnets udsendte soldater i det sydlige Afghanistan. ■

Jeg synes, det er vigtigt, at vi hjemme husker, at Danmark fortsat har soldater indsat i Afghanistan et stykke tid endnu. De nuværende udsendte soldater udfører ligesom deres forgængere et flot stykke arbejde.

H.K.H. Kronprins Frederik

JULEGAVER

Vinterforsyning til Sirius

Der er ingen bløde pakker til Siriuspatruljen i år – men forsyninger skal de have, og de bliver leveret med faldskærm fra en C130J Hercules. Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

PERSONELFLYVNINGER TIL AFGHANISTAN LÆGGES OM

Med færre danske styrker i Helmand er der behov for at ændre på personelflyvningerne til Afghanistan. Det betyder større fleksibilitet, men også længere rejsetid for den enkelte.

AF JOINT MOVEMENT AND TRANSPORTATION ORGANIZATION

KARUP/AFGHANISTAN Forsvaret har i de seneste år anvendt chartrede fly til hver uge at transportere soldater til og fra Afghanistan. Da der efterhånden er så få rejsende, at flyenes kapacitet ikke udnyttes, er der blevet tænkt i nye baner. Transportvejene ændres derfor fra januar 2014. De fremtidige personelflyvninger vil blive sammensat af militære og kommercielle flyrejser af forskellige ruter.

- Den nye løsning giver flere valgmuligheder i forhold til rejsetidspunkter, så det i højere grad bliver muligt at tilpasse personellets rejser til ønsker og behov, forklarer oberstløjtnant Kern Oddershede, der er chef for Joint Movement and Transportation Organization eller JMTO.

Kombinationen af kommercielle og militære flyvninger sikrer en fortsat velfungerende og mere fleksibel forbindelse til og fra Afghanistan, men rejsetiden bliver generelt længere end den, mange soldater har nydt de seneste par år. Det er dog fortsat hurtigere at komme ud og hjem, end det var indtil foråret 2012, hvor man skulle flyve ind og ud af Camp Bastion via Kabul med lange ventetider og hyppige forsinkelser i Kabul International Airport.

- Det er naturligvis ærgerligt, at rejsetiden til og fra Helmand bliver længere, men vi kan ikke forsvare at bruge skatteborgernes penge og i øvrigt belaste miljøet ved at flyve med halvfylde fly, siger Kern Oddershede.

Hærens hovedrotationer af DANCON/ISAF i februar og august 2014 gennemføres fortsat med chartrede fly fra Danmark til Camp Bastion. ■

Brown Out: Farlig landing i ørkenstøv. Side 12-13

MEDARBEJDERNES HOLDNING ER VIGTIG

Forsvaret har netop gennemført en ny HR-måling blandt Forsvarets medarbejdere. Målingerne giver et vigtigt indblik i, hvad der har betydning for medarbejdernes tilfredshed, motivation og lyst til at blive i Forsvaret.

AF PERSONELSTRATEGISK AFDELING / FKO

UNDERSØGELSE 2872 medarbejdere har i efteråret deltaget i en undersøgelse om medarbejdertilfredsheden, motivationen og fastholdelsen i Forsvaret. Resultatet foreligger nu. Undersøgelsen er nummer to i rækken af de nyligt indførte HR-målinger. Planen er, at der skal gennemføres regelmæssige HR-målinger, hvor alle medarbejdere har mulighed for at blive hørt. Målingerne er vigtige, fordi de giver et billede af, hvad der betyder noget for medarbejdernes tilfredshed med at være i Forsvaret, deres motivation for at gå på arbejde og levere en indsats, samt hvad der betyder noget for deres lyst til at blive i Forsvaret.

Svarprocenten i den nye undersøgelse er steget. Den viser, at oplevelsen af Forsvarets omdømme vur-

deres mere positivt end sidste måling. Men selv om omdømmet opleves bedre, er der dog fortsat et flertal af de medarbejdere, som har deltaget i målingen, der ikke oplever, at Forsvaret har et godt omdømme. - Vi bruger resultaterne til at prioritere vores arbejde der, hvor effekten er størst. Lige nu kan vi se, at der er behov for, at vi gør noget på kommunikationsområdet, herunder i forhold til Forsvarets omdømme. Det ligger helt i tråd med, at vi netop har lanceret en ny kommunikationsstrategi, der blandt andet har fokus på kendskabet til Forsvarets opgaver og relevans samt bedre medarbejderkommunikation, siger kontreadmiral Finn Hansen, der er chef for Personelstaben i Forsvarskommando.

Du kan læse mere om HR-målingen samt resultaterne på FIIN eller forsvarret.dk eller via QR-koden. ■

KOMMENTAR

Glædelig jul

I skrivende stund er december måned godt i gang. For mig er december en ganske særlig tid, og det er det nok også for de fleste af jer. Det er en måned, hvor der kan og skal være plads til at skifte fokus lidt væk fra en travl hverdag og koncentrere sig mere om de nære og bløde ting.

Jeg ved, at 2013 har været et udfordrende år for mange. Det har været et år med store ændringer, krav om besparelser og stor usikkerhed.

Som ansatte i Forsvaret, det være sig både dem i uniform og dem uden, har vi valgt et arbejde, hvor hele vores professionelle virke er målrettet mod at kunne operere, hvor ingen andre kan. Vi skal løse vores opgave i det kaos og den uforudsigelighed, som er en naturlig del af vilkårene i krisesituationer og krig, både til lands, til vands og i luften, i indland og udland. Det, at vores arbejde går ud på at kunne færdes i den ultimative usikkerhed, ændrer imidlertid ikke på, at det gør ondt, når usikkerheden kommer tæt på - rigtigt ondt på mange. Det ved jeg godt.

Netop derfor er jeg imponeret over det store engagement og loyale stykke arbejde, der bliver leveret rundt omkring. Jeg ved, at selv de steder, hvor forandringerne har ramt hårdest, så har man rykket sammen, har lagt vægten frem på fodbalderne og er fortsat uførtrodet.

I min optik kan vi det, fordi Forsvaret er en unik organisation. Vi har - og skal have - noget som mange andre misunder os. Vi har et kammeratskab og en indbygget loyalitet overfor hinanden, opgaven, det sted vi gør tjeneste og den organisation, vi tilhører. Værdien af det kan vi ikke gøre op i penge eller sætte i et regneark. Den værdi er uvurderlig. Det er den lim, der får tingene til at hænge sammen og ofte gøre det umulige muligt. Tak for det.

Tiden op til jul giver mange mulighed for at fejre dette kammeratskab og sammenhold. Det skal der være plads til. Til alle jer, hvor tjenesten langt fra Danmark ikke giver de samme rammer og muligheder, håber jeg alligevel, I finder lejlighed til for en kort stund at rykke sammen og tage et pusterum fra hverdagen.

2014 vil, som I sikkert ved, også komme til at trække på alle de ressourcer og kvaliteter, I har. I det nye år bliver der igen behov for en ekstraordinær indsats, det ved vi, og det går ikke væk, men jeg ved også, at vi - som altid kommer igennem og løser opgaven. Det skal vi - det er sådan set det, der forventes af os og vores arbejde!

Benyt derfor den kommende tid til at dyrke det, der gør os unikke. Vær noget for familien, kammeraterne og kollegaerne.

Til jer der er ude:
Pas på jeres folk og jer selv. ■

Glædelig jul!

Peter Bartram
general
forsvarschef

Foto: Sara Skytte

KOLOFON

FORSVARSAVISEN

UDGIVES AF
FORSVARSKOMMANDOEN

ANSVARSHAVENDE REDAKTØR
PERNILLE HEBBSGAARD ROHDEMEIER
CHEF, KOMMUNIKATIONSAFDELINGEN, FKO

REDAKTØR
VICKIE LIND

FORSVARETS HOVEDREDAKTION
FORSVARSKOMMANDOENS
KOMMUNIKATIONSAFDELING
DANNESKIOLD-SAMSØES ALLÉ 1
1434 KØBENHAVN K

TELEFON +45 4567 3444
WWW.FORSVARET.DK

OPLAG: 27.000
TRYKKERI: ROSENDAHLS - SCHULTZ
TRYK ISSN 2245-957X
ONLINE ISSN 2245-9588
FORSIDEFOTO: PRIVAT
REDAKTION AFSLUTTET 12. DECEMBER 2013
COPYRIGHT FORSVARET 2013

TEMA OVERSIGT

Når jobbet
går i arv
SIDE 4

Udfordringer på
to fronter
SIDE 5

Vi var udsendt på
samme mission
SIDE 5

Årgang 1957
SIDE 6

Årgang 2013
SIDE 7

Med familien
i tjeneste
SIDE 7

”
Det er et
job, hvor
det bliver
ret tyde-
ligt, at man
tjener en
større sag.

Filosof Cecilie Eriksen
om hvorfor man vælger at blive soldat.

En soldat med sit barn under kontingentparade til Flagdag. Det er ikke usandsynligt, at det lille barn også en dag kommer til at bære baret. Foto: Sara Skytte

Cecilie Eriksen er ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet og arbejder som forfatter, foredragsholder og freelance forlagsredaktør. Hun har været initiativtager til antologier som *Det meningsfulde arbejdsliv*, *Selvrealisering – kritiske diskussioner af en grænseløs udviklingskultur* og *Det meningsfulde liv*. Hun har skrevet artikler og kronikker med udgangspunkt i samspillet mellem filosofi, samfund og hverdagsliv. Foto: Privat

NÅR JOBBET GÅR I ARV

Før i tiden var det meget normalt, at et erhverv gik i arv. Sådan er det ikke længere, selv om nogle få erhverv har holdt fast i traditionen. Det er blandt andet læger, politikere, præster – og soldater.

AF MICHAEL AAGAARD JENSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

ANALYSE Du kender det sikkert. Det at møde en anden ansat i forsvaret, som ligner en, du tidligere har arbejdet med, bare i en yngre udgave. Eller møde et kendt efternavn og opdage, at du nu arbejder med en søn eller datter af en tidligere kollega. Forsvaret er en af de institutioner, som har holdt fast i, at erhvervet går i arv.

- En gang var det jo reglen, at man overtog sine forældres job. Kvinder blev husmødre og hjælp til i mandens biks. Sønnen overtog farens gård. Det var det, at du ikke gik i dine forældres fodspor, der var undtagelsen. Det var noget, der skulle forklares. Det sjove er, at vi i dag har en selvforståelse som individer, der vælger helt alene, når vi vælger vores arbejdsliv. At det en helt selvstændig beslutning baseret på vores personlige interesser. Det er ikke noget, der bliver sagt højt, men det ligger på en eller anden måde i vores kultur, at det er lidt svært, hvis vi går i vores forældres fodspor. Det kræver en forklaring, hvis man gør det. Så det er fuldstændig vendt på hovedet, mener Cecilie Eriksen, filosof og ph.d.-studerende ved Aarhus Universitet. Hun har lavet en idéhistorisk undersøgelse af, hvilken mening arbejdet har haft for os igennem historien.

Synlige værdier

En af grundene til, at nogle erhverv, som for eksempel soldat, alligevel går i arv, kan måske findes i, at det er synligt, hvad forældrene laver. Hvor det langt op i nyere tid var muligt for børn at se, hvad den lokale urmager, mejerist eller bonde arbejdede med, så er børn

i dag væk fra de voksnes arbejdsliv, fra de er omkring et år gamle og kommer i institution. Det arbejdsliv, de kender til, er deres forældres. Det kan være svært for et barn at forstå, at far er kontorfuldmægtig, eller mor arbejder med HR. Det er nemmere at forholde sig til et mere konkret job, som for eksempel soldat. Men Cecilie Eriksen mener ikke, at det er hele forklaringen. Hun mener, at det i stedet også kan handle om, hvilke værdier der er tilknyttet de enkelte job.

- Når vi snakker læger, præster og soldater, så snakker vi om folk, som arbejder for en større sag. Det er mennesker, der i en eller anden forstand er pligttopfyldende over for fællesskabet. Især som soldat. Du må i særlig grad være pligttopfyldende over for en større sag, når du har lyst til at tage et job, hvor du risikerer at blive skudt i småstykker. Folk, der er det, de opdrager nok også deres børn til at være det. Det kan forklare, hvorfor deres børn netop også er villige til at gå ind og tage den her pligt på sig, siger hun.

Et kald

Netop det, at du skal være særlig pligttopfyldende som soldat, præst eller læge, gør, at det kan gå hen og blive mere end bare et job. - Det er job, hvor det bliver ret tydeligt, at man tjener en større sag. Det er noget tydeligere her, end hvis man sidder ved kassen eller gør rent. Der er jo ikke nogen, der snakker om, at det at gøre rent er et kald. Det at være præst har været set som et kald, og det at være soldat har i høj grad været set som noget man, også helt konkret, er blevet kaldet til. I et kald ligger der jo det, at man bliver kaldet

af noget, der ligger uden for en selv, påpeger Cecilie Eriksen.

Identitet i jobbet

En anden vigtig grund til, at jobbet går i arv, er identitet. I dag afhænger identitet i meget større grad end før af dit lønarbejde.

- I langt den største del af menneskets historie, var det sådan, at hvis din far var bonde, så var du bonde. Hvis din far var adelig, så var du adelig. Det, der før i tiden gav identitet, var din tro, din slægt og så dit arbejde. Det der er tilbage i dag, det er arbejdet. Det viser sig ved det helt simple spørgsmål, vi stiller folk, vi lige har mødt. Hvad laver du? Det er jo et forsøg på at finde ud af, hvad det er for et type menneske, vi står over for. Der er ingen tvivl om, at jobbet i dag er en af de allerstærkeste identitetsgivere, vi overhovedet har, siger Cecilie Eriksen.

Det kan også være forklaringen på, at når du møder soldaten, der ligner en yngre udgave af en gammel kollega, så har vedkommende nok også valgt det samme værn, men muligvis også samme regiment, som sin forælder.

- Der er nok områder af vores samfund, hvor der lever nogle årtusinder gamle traditioner for identitetsforståelse. Man er en bestemt slægt og følger i slægtens fodspor. Så jeg tror, at den moderne individualistiske fortælling og selvforståelse skal tages med et gran salt eller to. Hvis man kunne finde tal på, hvor mange børn af læger, der bliver læger, hvor mange børn af soldater, der bliver soldater, så vil det måske vise, at den der idé om, at vi er individuelle væsner, der bare kan vælge helt frit, er forkert, mener Cecilie Eriksen. ■

UDSENDT PÅ SAMME MISSION

Det kræver en del forberedelse, når begge ægtefæller er udsendt på samme mission.

Det kræver et godt fundament og hårdt arbejde at få både ægteskab og hjem til at fungere, når et ægtepar er udsendt samtidig. Foto: Privat

AF SØREN LINDHARDT / HOK

PAR PÅ MISSION I de fleste tilfælde får soldatens kone, mand eller kæreste hverdagen til at hænge sammen derhjemme, når partneren er udsendt til internationale operationer. Men i forhold, hvor begge parter er ansat i Forsvaret, kan det ske, at man må af sted på samme tid og endda på samme mission.

Kaptajn i Hæren, Lene, har to gange været udsendt til internationale operationer først i Irak og senest på ISAF. Begge gange var Lenes mand udsendt på samme mission, og der var altså ikke nogen, der måtte blive alene tilbage, og dermed heller ingen til at passe hjemmet.

- Vi skulle først og fremmest have nogen til at tilse huset, når vi skulle være væk så længe. Vi fik vores familier til at bruge det i nogle af weekenderne, så det ikke stod og for-

faldt, og vi hyrede en gartner til at passe haven, fortæller Lene om de praktiske overvejelser.

Diskret og hensynsfuld

Når de praktiske problemer er løst, lyder det måske som en dejlig ting at have sin ægtefælle tæt på, mens man er på mission langt fra hjemmet. For Lene og hendes mand var det vigtigt at være afklarede med, hvilken rolle forholdet spillede i forhold til den risiko, arbejdet i missionsområdet indebar. - Hvad nu, hvis den ene bliver såret eller dør? Det lyder kynisk, men det er noget, man er nødt til at tale meget om, uanset hvor hårdt det er. Hvis det værste sker, at min mand kommer til skade eller dør, så er jeg stadig forpligtet til at løse mine opgaver, siger Lene.

Soldater på mission har retningslinjer for mange aspekter af hverdagslivet, og en militærbase i Irak eller Afghanistan

er måske

heller ikke de mest romantiske rammer, man kan tænke sig. - Når man er af sted sammen, har man et mere kollegialt forhold til hinanden. Der er selvfølgelig en masse restriktioner, når man er udsendt, men jeg synes også, man skal tænke på, at de andre, man er udsendt sammen med, alle savner deres familier derhjemme. Vi har sørget for at vise hensyn og være diskrete, selv om vi kunne se hinanden meget oftere, fortæller Lene.

Lenes mand er for nyligt vendt hjem fra endnu en mission, og denne gang har Lene været hjemme i Danmark.

- Det er sværest at være alene tilbage. Informations-flowet er højere i missionsområdet, og det er nemmere, når man selv er i det. Selv om jeg arbejder i Forsvaret og følger med, så er der mange eftermiddage og weekender, hvor man kan bekymre sig, fordi man ikke ved, hvad der sker, siger Lene. ■

UDFORDRINGER PÅ TO FRONTER

Når man som soldat sendes ud i den store verden, betyder det som regel, at man efterlader nogle på hjemmefronten. Særligt når der kommer børn ind i billedet, kræver det sin mand – eller kvinde – at overkomme udfordringerne.

Kaptajn Marie Dupont Hagsten og kaptajn Anders Dupont Svendsen er en familie i uniform. Foto: Heri Hammer Niclasen

AF KARL ANDRÉ PEDERSEN / HOK

UDSENDELSE Kaptajn Marie Dupont Hagsten sidder til dagligt i Ledelsessekretariatet ved Hærens Operative Kommando (HOK), mens hendes mand, kaptajn Anders Dupont Svendsen, sidder et stenkast derfra i Studie- og Udviklingsafdelingen. Selv om de i dag sidder ganske tæt på hinanden, har det dog ikke altid været sådan. Anders har nemlig været udsendt tre gange, hvilket særligt under seneste udsendelse havde konsekvenser på hjemmefronten.

Da Anders var afsted første gang var det bare Marie derhjemme, og anden gang måtte

han tage afsked med en gravid hustru. Tredje og seneste gang Anders var afsted, kunne konsekvenserne tydeligt mærkes, da Marie nu var alene tilbage med deres to børn.

- Det var hårdt. Ikke så meget de første to gange, hvor vi ikke havde børn, men da Anders var udsendt, skulle jeg jo være både mor, far, stå for det praktiske, slå græs, vaske bil, handle ind og så videre. Vores børn var henholdsvis to og fire år på det tidspunkt. Jeg havde trods alt også et arbejde ved siden af, så det var en stor udfordring, lyder det fra Marie.

En familie i uniform

Marie har Forsvaret i blodet, og Anders er

således ikke den eneste tidligere udsendte i hendes nærmeste familie. Da Anders var i Irak i 2005, var Maries lillebror nemlig på samme hold, og faktisk slutter det ikke der. Maries far var nemlig også udsendt til Irak i 2006, ligesom hendes mor var udsendt som sygeplejerske på det samme hold som Anders og lillebror. Dog kun i et par uger.

- Jeg syntes egentligt, det var spændende, da min mor skulle afsted, og godt at hun fik en sådan oplevelse. Hun skulle jo "bare" være inde i lejren. Jeg tror dog bestemt, det var noget andet for Anders og min lillebror, som fik henholdsvis svigermor og mor

på besøg, siger Marie med et glimt i øjet.

Forholdet i fokus

Hvis man som forælder udsendes, kommer det hele hurtigt til at handle om børnene, når man kommer hjem igen. Det er dog mindst lige så vigtigt at finde tiden til parforholdet, så man ikke glemmer, at man er mere end blot forældre.

- Der er naturligvis en masse praktiske ting at få på plads, når man kommer hjem, men det er også et spørgsmål om at finde tid til at lave noget sammen. Ikke kun som mor og far, men som par. Man skal arbejde aktivt og bevidst på at genfinde balancen i forholdet, siger Anders. ■

Årgang 1957:**"Der kan nå at blive flere endnu..."**

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Da Ebbe Pedersen var færdig som rekrut i Livgarden i 1958, ville han egentlig gerne blive. Men der var bud efter ham på den sydfynske slægtsgård, så han takkede nej til Sergentskolen og rejste hjem. Men kærligheden til regimentet rustede aldrig, så Ebbe Pedersen opfordrer gerne familiens yngste til at følge traditionen.

- Jeg har altid sagt: Skynd jer at melde jer frivilligt. Det har betydet meget for mig, at mine sønner kom i Livgarden, for det er et regiment, der giver en vis ballast senere i livet.

På væggen i spisestuen hænger et mylder af indrammede fotos. Blandt dem er også

familiens gardere gennem tiderne: Ebbes far, der tilbage i 1924 var familiens første. Sønerne Ole og Mogens, der var rekrutter i midt-firserne. Og barnebarnet Jeppe, som var i Livgarden sidste år. Det seneste skud på stammen har ikke fået taget det "officielle" garderbillede endnu. Mads er stadig tjenestegørende og kom for nylig på besøg i fuld uniform med nye, blanke Rex'er. - Rex-turen betyder alt. De skal selvfølgelig aflægge fyldig rapport, men det gør de gerne, for de elsker at fortælle om det. Min søn, Mogens, var med det år, hvor der var minus 25 grader, og hvor mange fik skader. Han kom hjem med lungebetændelse, men han gennemførte. Når man får sine Rex'er, er man garder til fingerspidserne.

De 16 måneder i Livgarden tilbage i 50'erne har sat varige spor. Ebbe er med sine 75 år stadig aktiv i foreningsarbejdet for gamle gardere, så regimentet har alle årene været en del af dagligdagen. Hele familien Pedersen bakker talstærkt op om de unge gardere, så hver gang en ny rekrut kommer i Vagtkompagniet, drager alle ud for at se garderen gå vagt. Det er ikke kun de gamle gardere, der dukker op, men også dem, der valgte andre regimente.

- Det går vi meget op i. Jeg bliver bestemt ikke lavere, når jeg ser dem. Jeg retter mig lidt op. Jeg er stolt af dem, men det er jo ikke sådan, at jeg render rundt og vifter med flaget. Men jeg går meget op i Livgarden, for det har betydet meget for mig, at jeg hav-

de min tjenestetid derinde. Og det betyder meget, at de har valgt det samme.

To ud af Ebbes tre sønner valgte Livgarden. Og nu er det børnebørnenes tur. Lige nu er der tre potentielle kandidater - to drenge og en pige - som måske vælger at følge i fodsporene på brødre, fætre, far, farfar og oldefar.

- Alberte på 13 kunne faktisk blive en god gardar. Hun er fin! Og der kan nå at blive to endnu, så jeg må gøre, hvad jeg kan. Det kan godt være, at deres mødre ikke er helt enige, men for mig ville det betyde alt. Så kan jeg lukke øjnene i ro. ■

Niels Jørgen
1924**Ebbe**
1957**Familien Pedersen**

● Familien Pedersen har leveret soldater til Den Kongelige Livgarde siden 1924. Oldefar Niels Jørgen var den første, og lige nu gør oldebarn nummer to tjeneste i Vagtkompagniet. Familien Pedersens gardere er alle stoppet efter rekruttiden for at vende hjem og være landmænd. Yngste skud på stammen er den første, som har planer om at blive i Forsvaret.

Årgang 2013:

"Det kunne være sjovt at se, hvor langt vi kan føre traditionen..."

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

I efteråret kunne 20-årige Mads Pedersen stolt rejse hjem til Fyn med sine nye Rex-mærker på skuldrene. Som familiens sjette gardener vidste han, at Rex-turen bare skulle gennemføres. Det spørgsmål er nemlig aldrig til diskussion.

- Det betød meget for mig at tage hjem og vise Rex'erne frem. I min familie gennemfører man det, man går i gang med, og det kan jeg godt lide. Folk, der melder fra i utide, er nogle skvat, så jeg kunne jo ikke komme og sige, at jeg ikke var kommet igennem.

Mads Pedersen har hørt anekdoter om rekruttiden, siden han var en lille dreng. Familien har aldrig holdt igen med røverhistorierne, så Mads vidste tidligt, at han

også ville i Livgarden.

- Både min far og farfar har sagt, at man har godt af at komme ind og blive "rettet lidt af". At lære at opføre sig ordentligt og at have en holdning til tingene. Jeg synes, de har ret, og jeg mener faktisk, at alle unge mænd burde aftjene deres værnepligt.

Men det er bestemt ikke ligegyldigt, hvor man aftjener sin værnepligt. Så da Mads' fætter - ligesom sin far - kom til Telegrafregimentet i Fredericia, var det mildt sagt ikke populært. Faktisk spøger visse dele af familien med, at "de andre" ikke må hænges sammen med garderne på den store væg med fotos hos farmor og farfar.

Intern konkurrence

Der er også konkurrence internt blandt fa-

miliens gardere. Lige nu er Mads bagud på point, fordi han ikke blev "post for gevær" på Amalienborg. Det vil sige den udvalgte garder, der fører vagtafløsningen rundt på slotspladsen. Storebror, far og farfar har alle haft tjansen, så der var en del skuffelse i baglandet.

- Det var altså ikke sjovt at komme hjem og fortælle. Det var næsten værre, end hvis jeg ikke havde gennemført Rex-turen. Min bror drillede mig, men så fandt jeg heldigvis ud af, at jeg havde fået bedre karakter end dem.

Og Mads har flere esser i ærmet. Han er i Vagtkompagniet til nytåret og har et stort ønske om at få vagten på Amalienborg nytårsaften. Han ved endnu ikke, om han bliver udvalgt. Til gengæld mener han, at opgaven burde kunne trumfe storebrors vagt

under Dronningens 70 års fødselsdag.

Næste generation?

Når tiden i Vagtkompagniet slutter til marts, vil Mads Pedersen meget gerne blive i Forsvaret, og det vil i givet fald være første gang i familiehistorien, at nogen bliver udover rekruttiden. Men der er også andre mulige gardere på vej: Der står både en lillebror, en fætter og sågar en kusine i kulissen. Og hvis Mads selv får børn, skal de også opfordres til at træde i familiens fodspor.

- Vi kan jo lige så godt føre det videre. Hvis min lillebror og min fætter kommer ind, så er vi oppe på otte, og det kunne være sjovt at se, hvor langt vi kan køre traditionen. ■

Ole
1985

Mogens
1986

Jeppe
2012

Mads
2013

MED FAMILIEN I TJENESTE

Der findes ikke en regel om, hvorvidt tæt beslægtede kan arbejde sammen i Forsvaret. Her råder sund fornuft og habilitets-princippet.

AF KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

I de grundlæggende vilkår og regler, der gælder i den offentlige sektor, er der ikke en decideret regel, der fastslår om ægtefolk, søskende og lignende kan være ansat i samme afdeling, på samme hold, deling og så videre. Det er der heller ikke i Forsvaret, i stedet beror det på en konkret vurdering hver gang.

Ifølge kontreadmiral Finn Hansen, der er chef for Personelstaben i Forsvarskommandoen, er der praksis for, at Forsvaret ikke ønsker, at gifte eller tæt beslægtede skal have et leder- og medarbejder-forhold. I de vilkår og regler, der gælder for offentligt ansatte, er det et grundlæggende princip, at de ansatte skal være upartiske, og at de skal træffe beslutninger ud fra saglige hensyn.

- Det handler om, at der ikke må være en mistanke om, at den ansatte har en personlig interesse i sagen, og at der derfor kan være en risiko for, at der bliver taget uvedkommende hensyn, siger Finn Hansen.

Derfor kan en ansat blive erklæret inhabil for at beskytte den ansatte mod mistanke om, at vedkommende ikke handler partisk.

- Det betyder, at den ansatte ikke kan træffe afgørelse i sagen, deltage i afgørelsen eller medvirke ved behandlingen af den pågældende sag. Jeg tror godt, at for eksempel ægtefolk på samme arbejdssted kan være objektive, men tvivlen er uhensigtsmæssig, siger Finn Hansen.

Forsvaret overvejer løbende, om der er behov for regler på området, men alt tyder på, at potentielt udfordrende sager bliver løst med almindelig sund fornuft og i det daglige chefvirke. ■

FAKTA

- En ansat, der er inhabil i forhold til behandlingen af en konkret sag, har pligt til at underrette sin overordnede om det.
- Hvis den ansatte er i tvivl om sin habilitet, skal den overordnede også underrettes.
- Den ansatte må ikke deltage i behandlingen eller afgørelsen af spørgsmålet om sin egen inhabilitet.

Goddag og farvel

2013 var året, hvor Forsvaret sagde farvel til de tre gamle isbrydere, der blev sat til salg. Det samme blev lytteposten Dueodde, der under Den Kolde Krig overvågede Østlandene. Til gengæld kunne Forsvaret byde et rekordstort antal kvindelige værnepligtige velkommen. Næsten hver femte værnepligtige er nu en kvinde.
Foto: Forsvaret

Granatchok

Skadede veteraner fra landets kaserner og Kamppausekompagniet hos Gardehusarerne blev først i april i år samlet ved Veterancentret i Ringsted. Et tilbud til veteranerne om en samlet indgang, men også i mange veteraners optik en kontroversiel beslutning. Det afholdt dog ikke skadede veteraner fra fodboldholdet F.C. Granatchok fra at passe deres ugentlige træning. Foto: Stine Torp Carlsen

**ÅRET
DER
GIK**

Søren og Eddy kommer hjem

Den 30. april fik fregatten Iver Huitfeldt besked om, at nu var det nu. Kaptajn Eddy Lopez, styrmand Søren Lyngbjørn og fire filippinske besætningsmedlemmer var efter 838 dages fangeskab blevet frigivet og skulle om bord på fregatten. Iver Huitfeldt var af sted som en del af Operation Ocean Shield. Fregatten vendte hjem i maj. I begyndelsen af oktober fløj en Challenger til Seychellerne og indgik i operationen. Samtidig var det Esbern Snares tur til at tage til Afrikas Horn i de næste fire måneder. Foto: Søværnet

Exit Price

Det var en historisk dag, da knap 90 køretøjer og små 250 mand rullede ud fra Camp Price mandag den 22. juli 2013. Efter seks år i lejren sagde de danske soldater farvel og skalfremover holde til i Camp Bastion. Selvom Forsvaret stadig stiller med 275 soldater, tager afghannerne stadig mere over.
Foto: Kim Vibe Michelsen

Operation Serval

I midten af marts og med ganske kort varsel fløj en dansk Hercules og 40 mand til Mali. Her skulle de yde logistisk støtte til den fransklede operation imod islamiske oprørere. Den 15. maj fløj Herculesflyet sin sidste tur for franskmændene.
Foto: Lars Skjoldan

Kors, folde

Nye støvler, ny kampuniform M/11, nye pansrede mandskabsvogne, nye LMG'er. En masse nyt grejer på bedding til soldaterne. Men en af de mere overraskende anskaffelser var et spritnyt samesæt til feltpræsten indeholdende alle de stumper, der skal til for at holde en gudstjeneste i felten. Foto: Flemming Diehl

Hul igennem

Ti telegrafsoldater fra den danske DGM-enhed (Deployable Communications- & Information Systems Modules Company) tog 20. januar til Tyrkiet for at støtte en tysk enhed. Det var enhedens job at sørge for både den lokale kommunikation i den tyske enhed og for kontakten til NATOs hovedkvarter i Ramstein, hvor operation blev støttet fra. Enheden kom hjem midt i maj, men er allerede af sted igen til Kandahar i Afghanistan med 21 soldater. Foto: Hæren

Chefer, prinser og popsanger på besøg

ISAF 15 og 16 har i løbet af året haft besøg af blandt andre forsvarschefen, forsvarsministeren, medlemmer af Forsvarsudvalget, Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik og Hans Kongelige Højhed Prins Joachim. Men størst indtryk gjorde nok musikeren Thomas Helmig. - Jeg var ovre at træne, og så sagde de andre, at Thomas Helmig var på besøg. Åhr pis med jer, sagde en noget overrasket konstabel. Foto: Carsten Sandberg

Sager der vakte opsigt

Optagelser af tilfangetagne irakere og afghanske tolkes rettigheder var blot to af de sager, der ramte mediernes forsider. Chef for Hærens Officersskole Eigil Schjønning holdt en kontroversiel tale til skolens jubilæum. Og så var der problemer med EH 101-helikopternes motorer og med at få roteret soldaterne fra ISAF 15 og 16. Foto: Forsvaret

Comeback i Kosovo

Siden 5. juni var det igen Hæren, som leverede soldaterne til det danske kontingent i Kosovo, efter det i et par år er hjemmeværnet, som har opstillet styrken. De omkring 30 danskere tager sig blandt andet af adgangs kontrollen til Novo Selo. Foto: Forsvaret

En dag til at mindes

For femte gang blev der holdt Flagdag, hvor Danmarks udsendte blev fejret landet over med receptioner, flaghejsning og parader. Samme dag var der hjemkomstparade for ISAF 15, der gik gennem de københavnske gader. Foto: Sara Skytte

Styr på økonomi, jagt og karriere

For første gang nogensinde udlejede Forsvaret jagten på de militære terræner, så civile jægere også kunne leje jagten. Samtidig bar flere års arbejde med at få styr på økonomien i Forsvaret frugt. Det viste Årsrapporten 2012. Og så skulle medarbejderne vænne sig til en ny HR-strategi med blandt andet nye uddannelser og eget ansvar for karrieren. Foto: Michael Sand

OVERBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
DAHLIN@MIL.DK

SE VIDEO PÅ
FORSVARSKANALEN.TV

.....

Fork. på forsvaret.dk

FORKORTELSER: Farer du vild i Forsvarets forkortelser, er der hjælp at hente. Hvis tingene ikke skal gå op i hat og briller og misforståelser, kan du nu under "viden om" og "udrustning" blandt andet læse, at HAT står for håndtering af tilskadekomne, og DMKMP selvfølgelig er et drivmiddelkompagni. ■

Flyver-pensionister på rundtur

PÅ TUR: Pensionisterne fra Flyvestation Aalborg var i slutningen af november på en rundtur på Sjælland, hvor de besøgte både museer og militærhistoriske områder. Der blev tid til besøg på både Langelandsfortet, Avedøre flyveplads, Tøjhusmuseet, Søfartsmuseet i Helsingør samt Holmen og Orlogsmuseet. Jonstruplejren sørgede for indkvartering. ■

Læs mere om Søværnet på forsvaret.dk/sok

De syv udenlandske redningsmænd fik et indtryk af, hvordan den danske Kystredningstjeneste fungerer, og deltog i øvelser sammen med deres danske kollegaer. Foto: Lasse Brunborg

VI DELER VIDEN

Kystredningstjenesten var i en uge i oktober vært for syv medarbejdere fra redningstjenester fra andre europæiske lande. Samtidig var syv danske medarbejdere sendt ud til de samme lande.

AF MORTEN MARIANI / SOK

REDNING Udvekslingen skete i regi af IMRF, et frivilligt internationalt samarbejde, der arbejder for udbredelsen af kystredning i verden - og særligt i de lande, hvor der ikke i forvejen findes deciderede kystredningstjenester.

I modsætning til Danmark, hvor Kystredningstjenesten er et statsligt anliggende, er de andre landes organisationer private og finansieret af personlige donationer, medlemskaber, salg af merchandise og lignende. Det gælder blandt andet i England, hvor organisationen Royal National Lifeboat Institution (RNLI) er kendt for en succesrig model, der er adopteret i mange lande.

Engelske standarder og hollandsk selvbyg

John Skånberg er deltidsansat som bådmand på Skagen Redningsstation. I forbindelse med udvekslingen besøgte han RNLI i England, og hans begejstring for den frivillige engelske institution er tydelig.

- Det engelske system bærer præg af, at det er en kæmpe organisation, hvor alt er standardiseret og forenklet. Netop derfor er RNLI-modellen kopieret i mange lande. Blandt andet inden for førstehjælp kunne vi godt lade os inspirere af RNLI herhjemme, siger John Skånberg.

Søren Zohnesen fra Hanstholm Redningsstation var i forbindelse med udvekslingen i Holland. For ham var det især interessant at se det hollandske udstyr.

- Jeg har fået mange oplevelser på 'nørde-området'. Vi har kigget meget på detaljer omkring udstyr. I Holland bygger de selv deres redningsbåde, og derfor kan de tilpasse dem,

så de fungerer helt optimalt til de opgaver, de står overfor, siger Søren Zohnesen.

Begge danske udsendte er enige om, at udvekslingsideen er rigtig god.

- Det er virkelig motiverende at møde forskellige kulturer og udveksle ideer. Man kommer hjem med fornyet interesse for arbejdet som redningsmand, siger John Skånberg.

Ros for dansk helikopterøvelse

I Danmark fik de syv udenlandske redningsfolk blandt andet mulighed for at overvære en øvelse med redningshelikopter, da de besøgte Hirtshals Redningsstation. Derudover besøgte gæsterne også redningsstationerne i Skagen og Sæby, hvor de fik indblik i hverdagen på en dansk redningsstation. Der blev sejlet til Skagen med stationens lette redningsbåd og den store redningsbåd Margrethe Gaardbo. Undervejs mødtes gæsterne med Søværnets indsatsenhed Nymfen og gennemførte diverse øvelser. Herefter blev de sat over på Nymfen og fik på resten af sejladsen til Skagen en præsentation af andre af Søværnets opgaver.

- Vi fik meget ros for helikopterøvelsen. Det var tydeligt for gæsterne, at vi over meget med vores helikoptere, fortæller Tina Aalborg fra Kystredningstjenestens sekretariat på Flådestationen i Frederikshavn. Hun har stået for planlægningen af den danske del af udvekslingsforløbet.

Udvekslingen af redningspersonel i IMRF startede som pilotprojekt sidste år. I år deltog udover Danmark, Norge, Sverige, Island, Finland, Holland, Tyskland samt England. Projektet er støttet med midler fra EU-projektet 'Lifelong Learning'. ■

ANDEN RUNDE UDBUD AF JAGT

Forsvaret udbyder jagten på syv militære terræner i Jylland. I den anden af i alt tre udbudsrunder bliver der udbudt knapt 3.000 hektar jagtareal.

AF FBE

JAGT Forsvaret udbyder for første gang jagten på Forsvarets arealer i en proces med i alt tre udbudsrunder. I denne anden udbudsrunde er det syv arealer i det jyske, der udbydes. Hidtil har Forsvaret selv afviklet jagter på sine arealer, men jagtuddbuddet åbner mulighed for, at civile jægere kan leje jagten. Det er allerede sket på blandt andet Boris Skydeterræn og Søgårdlejren i Sønderjylland.

- Forsvaret ser frem til at kunne byde de nye jagtlejere velkommen til at udnytte jagtpotentialet på Forsvarets arealer. Jeg vil dog understrege, at den militære anvendelse af terrænerne altid har førstehedsrang, siger Boie Frederiksen, der som chef for Miljø- og Energiafdelingen i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste er ansvarlig for udbuddet.

Fremover vil jægere kunne jage kronvildt eller råbukke. Desuden vil der på forskellige terræner være mulighed for at jage snepper, skyde ænder på træk samt afholde selskabsjagt med for eksempel fasan, hare og ræv på parolen over jagtbart vildt.

De syv terræner, som interesserede jægere kan byde på, er Nymindegab Øvelseterræn, Haderslev Øvelsesplads, Varde Øvelsesplads samt øvelsespladserne i Holstebro og Finderup, der begge udbydes som to separate jagtarealer.

Man kan læse mere om Forsvarets udbud af jagt på:

Foto: Michael Sand

Afrikanske boardinghold på Esbern Snare

ØVELSE: Besætningen fra Esbern Snare trænede i november boardinghold fra Tanzania, Uganda og Kenya som en del af øvelsen Cutlass Express. Øvelsen var en del af den internationale støtte til maritim kapacitetsopbygning i Østafrika. Øvelsen var et led i en overordnet kapacitetsopbygning, der skal sætte boardinghold fra Uganda, Tanzania og Kenya i stand til at foretage myndighedshævdelse på eget søterritorium. Esbern Snare fungerede som mål-skib, det vil sige "fjenden" for tre boardinghold, og assisterede blandt andet med uddannelse og vejledning i, hvordan boardingholdene skal afsøge rum og visitere personer. ■

21

af de i alt 40 leasede MRAP-køretøjer i Afghanistan er afleveret tilbage til amerikanerne.

Læs flere nyheder om Esbern Snare på forsvaret.dk/sok.....

DANSKE SKIBE I ELITESKOLE

Fregatten Peter Willemoes skal på uddannelse ved den engelske flådes Flag Officer Sea Training (FOST). Uddannelsen er en fortsættelse af en intensiv træning ved det tyske Damage Control Training Centre (GN DCTC) i Neustadt, som støtteskibet Absalon netop har deltaget i. Målet er, at Søværnets store skibe skal gøres klar til at blive indsat i skarpe operationer.

AF MORTEN MARIANI / SOK

UDDANNELSE Søværnet skal i de kommende år fokusere på at kunne indsættes i skarpe operationer. I første omgang gælder det Søværnets nye store enheder, støtteskibene og fregatterne. Det kræver, at Søværnet kan udnytte de store muligheder, der er i fregatterne og i støtteskibene. Ikke mindst de komplekse våben- og sensorsystemer, som skibene er udstyret med. Men også andre af Søværnets enheder vil på sigt kunne komme på tale til at skulle kunne indsættes i de mere skarpe operationer.

Det kræver uddannelse og træning af enhederne, og en af vejene er samarbejde, for eksempel med den tyske og den engelske flåde. Her kan enhederne deltage i uddannelser, der er målrettet skarpe operationer.

Det handler om præcision

I juni i år deltog støtteskibet Absalon i et fire dages intensivt træningsforløb ved den tyske flåde i Neustadt. Forløbet var et skridt på vejen mod den engelske FOST-skole. Niveaulet ved DCTC i Neustadt svarer til startniveaulet på FOST, og derfor var det et naturligt sted at starte.

- Det handler om præcision. Man skal være skarp. Hvis man ikke er det, så har man tabt på forhånd, fortæller Søren Thinggaard Larsen, chef på støtteskibet Absalon, efter forløbet i Neustadt.

Og han ved, hvad han taler om, for selv om Absalon be-

stod forløbet i Neustadt, var det ikke uden hårdt arbejde. - Første dag gik helt skidt. Alt gik galt. Det kunne vi ikke have siddende på os, så vi brugte de efterfølgende aftener og nætter på forberedelse, og det gjorde en forskel. De følgende dage gik det virkelig godt. De tyske instruktører havde ikke tidligere set en enhed, der forbedrede sig så meget på så kort tid, siger Søren Thinggaard Larsen.

Nye principper skal tænkes ind

FOST og Neustadt introducerer mange nye principper og procedurer i særdeleshed i forhold til "den interne kamp" i skibet. De skal fremover tænkes ind Søværnets egne uddannelser.

- Vi skal have de nye principper, som FOST bygger på, ind med modermælken. Det skal være en del af grunduddannelsen og et element i alle efteruddannelser, at vi taler i det sprog, som man anvender i FOST. Det er der bred enighed om i Søværnets skolestruktur, siger Lars Peter Meldgaard, der er chef for Studie- og Udviklingssektionen ved Søværnets Specialskole.

- Jo tidligere vi får introduceret de nye begreber des bedre. På den måde sikrer vi, at der er forståelse for principperne på alle niveauer, siger Lars Peter Meldgaard.

Fuld udnyttelse af skibene

Både på den tyske og den engelske skole er uddannelsesniveaulet meget højt, og det er der brug for.

Besætningen blev presset til det yderste under uddannelsen i Neustadt. Foto: Absalon

- Med uddannelserne i Neustadt og FOST i England som en del af den operative klargøring kan vi bringe vores enheder op på det niveau, der er nødvendigt, for at vi kan udnytte de nye og meget avancerede skibe, som de fleksible støtteskibe og de nye fregatter er, siger Torben Mikkelsen, der er chef for Søværnets 2. Eskadre.

Uddannelsesforløbet hos FOST, der venter Peter Willemoes og en besætning i foråret 2015, bliver af seks ugers varighed. Først en uge med havnedage, derefter fire ugers øvelser til søs og endelig en uges opsamling. ■

VERDENS FØRSTE DIGITALE OPEN SKIES MISSION

AF SØREN MORTEN JENSEN / FTK

ÅBENHED Den 18. november 2013 ankom et russisk OPEN SKIES inspektionshold på 17 personer til Flyvestation Aalborg i deres Antonov 30B fly. Mission: at gennemføre verdens første digitale observationsflyvning.

Men vejen til den første digitale observationsflyvning var ikke snorlige.

Rusland forsøgte i september 2013 at certificere deres nye digitale sensor. Men som eneste stat af de 22 tilstedeværende i Rusland, modsatte USA sig dette. Traktaten fungerer som et konsensusorgan, hvor beslutninger falder, når blot én medlemsstat modsætter sig en given beslutning. Alle stater er dog enige om, at tiden er inde til at digitalisere OPEN SKIES-traktaten, så nu skal der findes en løsning, der kan accepteres af alle.

Danmark positiv

Under bilaterale drøftelser spurgte den russiske chef om muligheden for at gennemføre en prøvemission over

Danmark, dog kun som en bilateral observationsflyvning i respekt for at sensoren endnu ikke er officielt certificeret.

Det russiske observationsfly Antonov 30B er blevet ombygget til at understøtte det digitale udstyr. Foto: Ann Outzen, Flyvevåbnets Fototjeneste

Danmark har lige siden starten af traktatens ratificering altid haft et fortrinligt forhold til Rusland, så anmodningen blev positivt modtaget suppleret med forslaget om at invitere Norge og Sverige med som observatører.

Den 18. november 2013 ankom således et russisk OPEN SKIES inspektionshold på 17 personer til Flyvestation Aalborg i deres Antonov 30B fly med henblik på at gennemføre verdens første digitale observationsflyvning. Missionen blev gennemført som en bilateral aktivitet mellem Danmark og Rusland med observatører fra Norge og Sverige.

Missionen lykkedes

Selve flyvningen blev gennemført den 20. november over Jylland, hvor blandt andet alle Forsvarets flyvestationer blev fotograferet. Vejret, belysning og skylaget var helt ideelt for optagelse af billeder, denne gang fra 1050 meters højde, så resultatet var vellykket.

- Den efterfølgende behandling og analysering af optagelserne viste sig at være i fuld overensstemmelse med grundlaget, siger Ove Urup-Madsen, chef for Flyvetaktisk Kommandos våbenkontrol. ■

ET ÅRS STØV PÅ TO MÅNEDER

Helikopter Wing Karup har i to måneder haft to helikoptere og 48 mand i den californiske ørken. I den periode er der blevet lavet omkring 600 landinger i støv. Det er flere, end man udfører i løbet af et års mission.

AF LARS SKJOLDAN / FTK

ØVELSE

- 15 meter. Ti, ni, otte, syv, seks, fem, fire, tre, to, en meter. Hovedhjulene er på. Næsehjulet er nede!

Sådan lyder det rigtig mange gange i hovedtelefonerne i de to EH101-troppetransporthelikoptere, der fra uge 43 til uge 48 har trænet i den californiske ørken. Og det er i virkeligheden netop det, det hele går ud på.

- Det er hele besætningen, der skal arbejde sammen, når man skal lande i en støvsky. Piloternes udsyn i de sidste meter er meget begrænset, så vi er afhængige af, at de to crewmembers, der kigger ud af dørene, kan tale os ned på jorden. Det er meget det, vi træner herovre, forklarer SIK, som er operationschef for detachmentet.

SIK har været udlånt til det britiske flyvevåben og har været udsendt med deres EH101-helikoptere til Afghanistan. Dermed har han og nogle af de andre besætningsmedlemmer, som også har været udsendt med briterne, allerede solid erfaring med at flyve i sand. Det er nu deres opgave at sørge for, at de fem og en halv besætning, som er taget ud fra resten af Eskadrille 722's bemanning, bliver så gode til at flyve taktisk troppetransport, at de med kort varsel kan blive indsat hvor som helst på kloden.

Generalprøve

Øvelsen har været hård træning for besætninger og jordpersonel, men det har også været en effektiv generalprøve op til en mulig udsendelse, når troppetransportkapaciteten efter planen meldes klar til næste sommer. Det hele er foregået i området omkring Naval Air Facility El Centro,

som ligger et par timers kørsel fra San Diego – lige nord for den mexicanske grænse.

Her var de 48 mand indkvarteret med det amerikanske personel og sammen med engelske soldater, der bruger den samme hangar som danskerne til at træne samme type flyvning.

- Det er i virkeligheden lige så meget en logistisk øvelse, som det er en regulær flyveøvelse, forklarer major Erik Frødstrup, som er chef for detachmentet.

- Det at få fragtet helikopterne helt herover har i sig selv været en udfordring. For at få det hele til at hænge sammen har store dele af detachmentet været her siden uge 40. Der har også været udfordringer med at få reservedele fragtet herover – og med noget så simpelt som at kommunikere med folk derhjemme, som er ni timer foran. Vi har ikke haft alvorlige problemer, men der har været masser af udfordringer.

Skiftende arbejdstider

Der er blevet fløjet med gods i sling under helikopteren. Der er blevet fløjet formationsflyvning med to helikoptere i bjergområder. Der er blevet øvet støvlandinger. Og så er der blevet øvet med den bevæbning, som helikopterne bliver udstyret med, når de skal indsættes i farlige områder. Det hele er blevet øvet både om natten og om dagen. Det har blandt andet betydet, at der har været skiftende arbejdstider for hele holdet.

Når der bliver fløjet i dagslys møder piloterne og nogle af mekanikerne op om morgenen. Så gør de helikopterne klar og flyver det meste af dagen. Når flyvningen er overstået, møder størstedelen af de 18 teknikere ind og går minutløst helikopterne igennem for fejl og skader.

Når der bliver fløjet natflyvning, så er det omvendt. Så møder teknikerne tidligt og arbejder hele dagen, og så møder besætningerne ind, når solen går ned.

- Så det er lidt et specielt arbejdsmiljø, for det er svært at kommunikere med alle, når arbejdsdagene er spredt ud over hele døgnet, siger Erik Frødstrup.

Alt har fungeret

Helikopterne har holdt bedre og længere, end man på forhånd havde kunnet håbe på. Der er blevet fløjet koncentreret, og der var på forhånd bekymringer i forhold til motorerne, som i løbet af sådan en dag skal fordøje store mængder sten og støv.

- Vi har lavet flere støvlandinger nu, end de fleste havde troet, vi ville kunne uden alvorlige problemer. En stor del af det skyldes helt sikkert det store arbejde, vores teknikere har ydet. Der er virkelig blevet tænkt i nye baner, siger SIK.

Blandt andet har helikopterne nu tastaturer, der er overtrukket med husholdningsfilm for at undgå grus i maskineriet. Det har sparet helikopterne for en del slid, og det har sparet teknikerne for en del arbejde. Og selv om det er en lille ting, så er det erfaringer som den, der giver optimisme.

- Det er første gang, vi gør det her, og første gang er altid svær, men jeg vil sige, at vi har lært det, der skal til for at vide, at vi kan gøre det her, når det bliver alvor, siger Erik Frødstrup.

Når den sidste time er fløjet, flyver to besætninger helikopterne på tværs af USA til østkysten, hvorfra de bliver lastet på et skib. De forventes tilbage i Danmark omkring jul. ■

Parlandinger er svære, da den ene helikopter – afhængigt af vinden – bliver udsat for væsentligt mere støv end den anden. Det er også en af de ting, der er blevet øvet meget.

For at alle kan få så meget ud af flyvetimerne som muligt, sidder det næste hold klar til at overtage helikopterne, så snart de er på jorden. I baggrunden ses den hangar, som detachementet har lånt halvdelen af. Den anden halvdel blev brugt af englændere, som i denne periode trænede med Chinook-helikoptere.

Det er endnu mere besværligt at lande en helikopter i sand om natten. Besætningerne flyver med night vision goggles, som virker på den måde, at de forstærker det lys, der er i omgivelserne. Når støvet bliver slynget op i luften, reflekterer det lyset, og besætningerne ser nærmest bare en grøn tåge.

Øvelsen foregår på Naval Air Facility El Centro, som er den amerikanske flådes base i området. Basen ligger lige udenfor den lille by El Centro og er hjemsted for flere typer jetfly og helikoptere.

En af besætningerne tilbragte en formiddag på Pine School i en lille by, der hedder Holtville, cirka en times kørsel fra El Centro. Her fik børnene mulighed for at kigge nærmere på helikopteren og for at få lidt at vide om, hvor Danmark ligger henne i verden.

Når godset er blevet samlet op, flyver helikopteren en kort runde og afleverer igen det samme sted. Som regel bliver øvelsen gentaget fem til seks gange med hver pilot. Dette bliver også trænet om natten.

I SERGIO LEONES BAGHAVE

Arbejdet med at flyve i ørkenområder giver oplevelser for både passagerer og personel. Udsigten tager pusten fra en, fordi det er smukt – og fordi konsekvenserne ved at havarere i sådan et område har større konsekvenser, end en kontrolleret nødlanding har i blød dansk muld.

TEKST OG FOTO: LARS SKJOLDAN / FTK

USA Sten i alle størrelser. Knivskarpe hårde sten på størrelse med en fingernegl. Runde porøse sten. Sand, der er så varmt, at det får luften til at flimre. Fint støv, der sætter sig på en svedig uniform som en tyndt lag cement. 40 grader. Ingen skygge. Skeletter fra både større og mindre dyr, der stikker op af sandet, og vindhekse, der langsomt triller hen over sandet, når luften en gang imellem bevæger sig forbi med samme kølende effekt som en hårtørrer.

Man ville ikke blive overrasket, hvis der kunne høres lidt mundharmonikamusik over ørkenen. Og man ville heller ikke blive overrasket, hvis Clint Eastwood kom ridende

iført poncho og cigar.

Helikopteren flyver lavt. Og hurtigt. Med et par hundrede kilometer i timen ændrer omgivelserne sig så hurtigt, at man i løbet af et par minutter kan opleve både frodiggrønne kunstvandede marker, helt fladt ørkenland med spredte knastørre buske og dybe bjergkløfter med nedlagte jernbaneskiner.

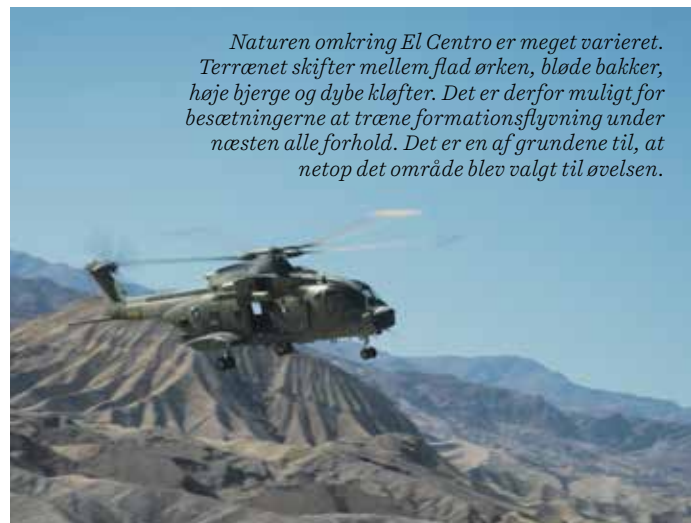
Ørkenen omkring El Centro er hård og ubarmhjertig. Når EH101-troppetransporthelikopteren lander, bliver både de fine støvpartikler og de små sten hvirvlet op kastet og rundt og rundt i et mønster, der ligner en badering på størrelse med en svømmehal. Den lille storm hvirvler rundt med så stor hastighed, at alt og alle indenfor 20

meter bliver sandblæst. Helikopterens rotorblade bliver bombarderet med sten, der slår huller i det beskyttende gummilag, og de tre jetmotorer må tygge sig igennem den pludseligt stentyngede luft.

Det interne radiosystem er levende af en konstant talestrøm. De to crew-medlemmer bag i maskinen giver piloterne opdateringer om afstand til bagvedliggende fly, terræn og afstand til jorden.

Når helikopteren er cirka femten meter over jorden, rejser skyen sig for alvor. Hvad der før var flad jord og tør, klar luft er pludselig en malstrøm med udefinerbare grænser.

Det er den virkelighed, det lille detachement tog til Californien for at finde. ■

Naturen omkring El Centro er meget varieret. Terrænet skifter mellem flad ørken, bløde bakker, høje bjerge og dybe kløfter. Det er derfor muligt for besætningerne at træne formationsflyvning under næsten alle forhold. Det er en af grundene til, at netop det område blev valgt til øvelsen.

Vejen til en velsmurt k

William Mitchell fra Forsvarsakademiets Institut for Militære Operationer er en af hovedkræfterne bag den omfattende NATO-rapport om agility, som ventes at få stor indflydelse på doktrinudviklingen i de kommende år. Foto: Lars Jellestad

Et større fokus på 'agility' gør, at man kan reagere hurtigere og mere effektivt på fjendens handlinger. Det påpeger forsker fra Forsvarsakademiet, som står bag ny banebrydende forskning.

AF LARS JELLESTAD / FAK

HURTIGHED Battlespace Agility – eller på dansk, smidighed på kampladsen – er et begreb, der på få år et gået fra et lille forskningskoncept til i dag at være en helstøbt militærstrategi, der af militærforskere opfattes som en af de mest epokegørende ændringer i militær tankegang siden blitzkrieg-doktrinen fra 1930'erne.

Skåret ind til benet handler Battlespace Agility om at forkorte afstanden fra observation til handling på kampladsen, så man kan reagere hurtigere og mere effektivt på fjendens handlinger. Det sker via det såkaldte OODA-Loop, som står for Observe, Orient, Decide and Act. OODA-loopet er en beslutningsmodel, der skal fremme evnen til at træffe og eksekvere beslutninger i lyntempo, hvilket er en afgørende fordel i de konflikt- og krigsområder, som også Danmark er indsat i.

- Vi bør derfor opbygge vores militær ud fra en tanke om, at ikke alle krige er ens. Under den kolde krig var der én fjende og én måde at gøre tingene på, men i dag har vi asymmetrisk krigsførelse, som er meget mere komplekst. Det kræver en moderne organisation, som er i stand til at tilpasse sig forandrende krigsscenarier, så man hurtigere kan reagere, forklarer William Mitchell fra Forsvarsakademiet.

Den canadisk-fødte forsker har en baggrund som efterretningsofficer og er tilknyttet Institut for Militære Operationer ved Forsvarsakademiet. Han har i mange år været en af pionererne inden for agility-forskning.

Farvel til Napoleon

Senest har William Mitchell leveret bidrag

til en stor NATO-rapport om Battlespace Agility, som netop er udkommet. Rapporten indvarsler et opgør med den hierarkiske militærstruktur, som ifølge William Mitchell er et levn fra en svunden tid.

- I de sidste 100 år har militærdoktriner været meget statiske, og hvis man kigger på, hvordan vi organiserer os i dag, så er den grundlæggende struktur med de tre værn, brigader, bataljoner og kompagnier faktisk den samme som på Napoleons tid.

Men hvis vi kigger på indholdet af en moderne bataljon, som den vi havde i Afghanistan, så har vi ifølge forskeren tilføjet mange nye elementer som for eksempel specialister inden for sprængstof, computere, netværk, efterretning og kultur, der er sat i verden for at løse en særlig opgave under en konkret operation.

- Det vil altså sige, at vi i forvejen bevæger os i retning af en task force opbygning, der er skræddersyet til opgaven, men alligevel insisterer vi på at passe det ind i den traditionelle organisation, siger William Mitchell.

Mere fleksibilitet

Forskeren efterspørger udvikling af en militær organisation med større fleksibilitet. Et skridt på vejen til en mere smidig organisation kunne ifølge William Mitchell være at etablere en værnsmåls operativ kommando.

- Hvor man i dag kun har forbindelsesofficerer til at mindske afstanden mellem de tre værn, vil en fuld integration øge den samlede effektivitet drastisk, mener William Mitchell, som nævner Canada som et land, der i 10 år har arbejdet målrettet med agility. Efter et langt, sejt træk er det lykkedes det nordamerikanske land at få oprettet en fælles kommando for værnene. ■

PUBLIKATIONER AKTUELLE UDGIVELSER FAK

Hemmeligholdelse hæmmer strategisk anvendelse af danske specialoperationer

Af major Lars H. Ehrensvärd Jensen

LÆS Briefet analyserer behovet for hemmeligholdelse og identificerer, hvad der fortsat skal holdes hemmeligt, og hvad der kan og bør kommunikeres ud i offentligheden.

Danske droner – en nuancering af debatten om ubemandede fly

Af lektor Jens Ringsmose, ph.d.

LÆS Rapporten er en kritisk undersøgelse af de mest brugte argumenter for anvendelsen af droner i Danmark.

NATO's Criteria for Intervention

Af kommandørkaptajn Pedro Perez-Seoane Gareau

LÆS Dette brief analyserer de såkaldte "Leslie-kriterier", som NATO lagde til grund for sin intervention i Libyen i 2012: et åbenlyst behov, regional støtte og klar juridisk basis.

MATERIALER FRA FAK
KAN BESTILLES
ELLER DOWNLOADES
SOM PDF PÅ
FORSVARET.DK/FAK

.....

rigsmaskine

Danmark har i de seneste år deltaget aktivt i jagten på pirater i Adenbugten. Her har agility-forskningen vist sig som et velegnet redskab. Foto: SOK

Orlogskaptajn Søren Spodsberg er chef for Efterretningssektionen i STS. Sektionen har tre faste medarbejdere og blev formelt etableret i begyndelsen af 2013 med Søren Spodsberg, der kommer fra en stilling i FE, i spidsen.
Foto: Lars Jellestad

Vi stjæler initiativet

I Søværnets Taktiske Stab har de inddraget Agility-forskningen i det daglige arbejde med at forhindre piratangreb.

AF LARS JELLESTAD / FAK

PÅ FORKANT Orlogskaptajn Søren Spodsberg har taget Agility-forskningen til sig og anvender den i sit daglige arbejde i STS' efterretningssektion, der støtter Flådens operationer ude i verden.

- Vi prøver at tage det bedste af det nye. Vores attitude har været, at vi springer ud i det og lærer undervejs, siger Søren Spodsberg.

Han peger på, at det har været en fordel for sektionen, at man ikke har haft en arv at bære rundt på, men i stedet - i bedste agility-ånd - har kunnet vælge frit på hylderne med ny viden og teknologi, der passer til maritimt efterretningsarbejde.

Et skridt foran fjenden

Noget af det, som Sørens stab har fokus på, er, hvordan man kan forstyrre fjendens OODA-loop. For eksempel hvordan man stjæler initiativet fra piraterne i Adenbugten, hvor den danske flåde har været på en del missioner. Her har staben gode erfaringer med at opbygge et såkaldt 'pattern of life', hvor man tegner et normalbillede af det område, man er på vej til.

- Vi kigger på, hvad der er af fiskerbåde, smuglere og eventuelt pirater. Ud fra deres bevægelsesmønstre kan vi hurtigere identificere, hvem vi har med at gøre, og hvad der skal gøres. Fiskerne i Adenbugten kan for eksempel have en ret aggressiv adfærd ved blandt andet at skyde op i luften, hvis man forstyrrer dem i deres fiskeri, men det gør dem ikke til pirater - omvendt opdager vi meget hurtigere piraterne, når vi kender normalbilledet i området, siger han.

Øjenåbner

Søren Spodsberg peger desuden på, at agility-forskningen har åbnet hans øjne for nye elektroniske medier og de bedre muligheder for at dele informationer. Alt i alt er han ikke i tvivl om, at agility har været den rette ledestjerne for hans sektion.

- Hvor vi i starten af vores lille sektion tog de store strategiske briller på, har vi fundet ud af, at det, vi er gode til, er det sømilitære. Hvordan fjenden agerer i en maritim kontekst. Will (William Mitchell, red.) fik os til at sige: 'Vi kigger på det nære, noget af det, vi ved noget om' - nemlig det sømilitære. På den måde øger vi vores agility, og summen af det gør, at vi kan operere hurtigere, siger han. ■

NATO-RAPPORTEN

● Bag rapporten står NATO-arbejdsgruppen SAS-085, som William Mitchell er med i. Arbejdsgruppen har til formål at belyse faktorer, der kan øge forsvarsstyrkernes agility på kamppladsen samt komme med bud på, hvordan det praktisk kan implementeres.

● Du kan downloade SAS-085 rapporten og læse mere om arbejdsgruppen på: <http://dodccrp.org/html4/sas-085.html>

OODA-LOOP

● En beslutningsmodel, som er udviklet af den amerikanske militærstrateg John Boyd. OODA-loopet bruges til at beskrive, hvor hurtigt ny viden bliver omsat til de nødvendige handlinger på kamppladsen. Modellens navn dækker over de fire grundtrin i militæroperationer, Observe, Orient, Decide, Act. OODA-loopet er et centralt fokuspunkt i agility.

SØVÆRNETS TAKTISKE STAB (STS)

● STS blev oprettet i 2001 som en operativ enhed, der støtter Danmark under internationale flådeoperationer herunder med efterretningsarbejde. Enheden hører hjemme på Flådestation Korsør og har for tiden 30 medarbejdere.

● Du kan læse mere om STS på www.forsvaret.dk/sts. Hvis du har adgang til FIIN, kan du via STS' hjemmeside komme ind på Søværnets Kompetencefora, hvor du kan læse mere om STS' kompetenceværktøjer.

MISSILTEST VED HEBRIDERNE

Højdepunktet for fregatten Peter Willemoes missiltest var affyring af tre missiler på en gang mod tre angribende fly.

Seasparrow har forladt launcheren. Skydningen fra Peter Willemoes betød, at missilsystemerne på alle tre fregatter er testet og godkendt.

AF LARS BØGH VINTHER / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

MISSILTEST

Bird away! Bird away! Bird away... Med affyring af tre Seasparrow missiler mod tre angribende mål slutter testen af de nye fregatters våbensystemer. Vejr og teknik var dog hårde modstandere for Peter Willemoes vest for de Ydre Hebrider.

Lad det være sagt med det samme; af de seks missiler Willemoes tog om bord i Korsør, fejlede det ene målet, to blev siddende i launcheren, mens tre skud forløb perfekt. Kedeligt resultat, hvis man spørger besætningerne på Willemoes og den støttende fregat Niels Juel. Tankevækkende, men en succes ifølge Forsvarets Materieltjeneste.

Til havs med egne og leverandørernes eksperter og i dialog med producenter i USA og i land lykkedes det at rette en fejl i softwaren, teste fejlen i simulator og til sidst gennemføre en vellykket salve. Det er bedste eksempel på, hvor nødvendigt det er at afprøve de avancerede systemer i praksis, siger chefen for fregatprogrammet, kommandørkaptajn Per Hesselberg fra Forsvarets Materieltjeneste.

De fleste kender de Ydre Hebrider fra

dårlige vejrmeddelelser. Uge 47 var ingen meteorologisk undtagelse. Efter tre dages sejlads nord om Skotland og yderligere 500 kilometer sydvest på er de to fregatter klar til første testskud. Niels Juel sikrer med sin helikopter, at ingen sejler ind i sikkerhedszonen på det engelske forsvarsministeriums skydebane.

Storm ved Hebriderne

Vinden er frisk, lige under 15 meter i sekundet, som er grænsen for brug af droner. Hvis alt går vel, kan testen gennemføres på to dage. Tids nok inden en kraftig storm rammer området.

Efter tre timers flyvning lander helikopteren på Niels Juel, som i de raske bølger lægger sig bag Willemoes på to kilometers afstand. I operationsrummet fortæller skærmene, at alle systemer fungerer. Den store radar låser på den angribende drone. Taktikofficeren udpeger den som rød fjende. Operationsofficeren låser missil launcheren op, missilteknikerne udpeger målet, tæller ned og skyder.

Få sekunder efter er det brønde missil flere mil bag begge fregatter og destruerer sig selv med et kraftigt lysglimt.

En "parameterfejl", der omgående får eksperterne til at indstille yderligere skydning og sætte en stor analyse i gang.

Læ i The Minches

Tirsdag og onsdag søger fregatterne læ i The Minches, farvandet mellem Indre og Ydre Hebrider. Mens besætningerne øver havarirulle, navigation og brand, lykkes det eksperterne at finde parameterfejlen. Alt mens stormen raser.

Torsdag bliver missiltesten genoptaget. Niels Juel sender helikopteren på inspektion fra en position 35 sømil fra Willemoes. For en sikkerheds skyld. To fiskeskippere er lidt træge, men bliver til sidst overtalt til at sejle udenfor sikkerhedszonen. Første affyring gælder endnu engang et enkelt prøvemissil. Igen virker alle systemer frem til missilteknikerens melding - bird away! Men desværre bliver "fuglen" siddende i launcheren.

Fejlen er denne gang af teknisk karakter på launcheren, så endnu en testskydning bliver sat i gang. Og denne gang løfter missilet sig fra våbendækket, retter sprænghovedet mod dronen og brøler i

høj fart mod målet. Overbevisende nok til at dronesektionen på agterdækket af Willemoes straks går i gang med at sende tre nye droner ud.

Bird away! Bird away! Bird away! De første to missiler droner direkte mod de angribende droner. På himlen kan man følge de to baner nogle sekunder før lysglimt, og to mørke røgskyer dukker op over horisonten. Vild jubel breder sig i operationsrummet og overdøver helt kendsgerningen, at det tredje missil også er ramt af teknisk fejl og sidder fast i launcheren. Fejlen på launcheren er erkendt og vil blive udbedret snarest.

- Det er selvfølgelig ærgerligt, at det tredje missil i salven ikke kom af sted. Missilet fik de korrekte data fra fregattens radar-systemer, og havde missilet ikke siddet i den defekte del af styrbord launcher, var det fløjet ud sammen med de andre, kan vi se af datasystemernes log-filer. Planen var, at det sidste missil skulle være destrueret på vej ud. Det er lidt ærgerligt, men de to missiler, vi fik af sted, var nok til at teste og godkende våbensystemet, konkluderer en glad Per Hesselberg. ■

I operationsrummet trykkede missiltekniker Henrik Nielsen på affyringsknappen og meldte "bird away".

Før skydningen blev dronerne fløjet 20 sømil væk fra Willemoes. Fra et kontrolrum på helikopterdecket styrede dronepiloten flyene tilbage mod fregatten med knap 400 km/t.

FIELDTEST AF NYE RYGSÆKKE

Tekst og foto: Morten Frelshøj

I uge 46 og 47 testede knap 30 soldater fra Hæren og Flyvevåbnet forsvarets kommende rygsække. Den nye investering omfatter en stor rygsæk, der skal afløse den 17 år gamle M/96, og en mindre rygsæk, en såkaldt daypack, som blandt andet kan tages på under patruljer og andre kampopgaver.

Tre producenter er med i opløbet til nyanskaffelsen, og i løbet af de 14 dage blev rygsækkene testet til ydergrænsen og efterfølgende evalueret. Testholdets pro-

gram omfattede blandt andet gruppevis gennemløb af forhindringsbanen samt klassiske infanteridiscipliner som baghold, angreb, skarpskydning i alle skydestillinger, oprettelse af BSO, baghold, bykamp og sammenlagt godt 110 kilometer march i terrænet omkring Nymindesø og Oksbøl.

Hvis alt går efter planen, begynder leverancen af de nye rygsække i andet halvår af 2014. ■

VIRTUELLE KRIGSSPIL BRYDER GRÆNSER

Siden begyndelsen af 70'erne har Søværnets Taktikkursus i Frederikshavn uddannet taktiske officerer i et stort simulations-miljø. En gennemgribende modernisering af den såkaldte 'Træner' giver fremover muligheder for virtuelt samarbejde i NATO-regi.

AF MORTEN MARIANI / SOK

SIMULATION Elevernes træning i virtuelle krigsspil på Søværnets Taktikkursus har hidtil været begrænset til skolens lokaler i Frederikshavn. To års arbejde med at opdatere it- og sikkerhedsudstyr åbner nu for helt nye muligheder.

- Den opgradering, vi har været igennem, betyder, at vi fremover vil kunne koble vores 'Træner' sammen med andre landes simulations-systemer. På den måde kan vi træne avancerede spil i et endnu mere realistisk setup, siger Stig Meyer, der er chef for Søværnets Taktikkursus. 'Træner'-miljøet består af et stort briefing-rum og 14 såkaldte kubikler, der er udstyret ligesom et skibs operationsrum. Rummene er koblet sammen via en stor server, og fra et centralt kontrolrum kan lederen af spillet styre

spillene og for eksempel simulere virkelige hændelser.

Simulering sparer sejldage

På længere sigt betyder den nye teknik, at Søværnets Taktikkursus ikke alene kan koble sig på samarbejdspartneres systemer, men også direkte op til Søværnets skibe. Det kan betyde store besparelser, fordi det kan bidrage til at opretholde et højt fagligt niveau, uden at enhederne nødvendigvis skal sejle.

- Når vi kører krigsspil, vil vi for eksempel kunne koble op til et skib, der ligger ved kaj i Korsør. På den måde kan skibet spille med og vedligeholde mandskabets kompetencer, uden at de skal sejle til Frederikshavn. Via en satellit-forbindelse er det i dag teknisk muligt, at vi kan koble op til et skib i det Indiske Ocean. Så kan mandska-

bet udnytte den tid, hvor der ikke sker så meget om bord, til træning, siger Stig Meyer.

Første mål

Forberedelserne til NATO-sikkerhedsgodkendelsen begyndte for et par år siden, og Stig Meyer forventer, at certificeringen er på plads inden årets udgang. Derefter er det blot et spørgsmål om at koble sig op på andre nationers systemer.

- Tyskland og Holland er lidt længere fremme med at kunne binde sig sammen elektronisk, så vores forventning er, at vi kan indlede et samarbejde med dem i løbet af næste år. Vi regner med at begynde at afprøve systemerne i starten af 2014, siger Stig Meyer. ■

EFTERLYSNING: ÆRLIG SNAK

Tre bekymrede officerer var til debatmøde hos chefen for Personalestrategisk Afdeling i Forsvarskommandoen efter kritiske indlæg i officerernes medlemsblad.

AF RUNE DYRHOLM / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

DEBAT

Mens forsvarsforliget rulles ud, besparelser vedtages, arbejdspladser flyttes, nedlægges eller omlægges, og kollegaer afskediges, var tre yngre officerer til, hvad der bedst kan beskrives som et konfliktråd med Forsvarskommandoen i HOD's lokaler på Østerbro i København.

De tre officerer er kaptajnløjtnant Anders Puck Nielsen, premierløjtnant Brian Lundberg Kristensen og kaptajn Christian Friis.

Fælles for de tre er, at de har skrevet kritiske læserbreve i fagforeningsbladet Officeren, hvor de satte ord på nogle af de frustrationer, som mange medarbejderne formentlig kan nikke genkendende til her i de omskiftelige tider. De tre skribenter kritiserede især det nye ansøgningssystem, sammenlægning af officersskolerne samt, at Forsvarets øverste ledelse ikke melder klart ud, at de pålagte besparelser medfører forringelser.

- Jeg bliver provokeret, når højtstående officerer prøver at tale vand til at løbe opad og forsøger at sælge åbenlyse forringelser som jubelhistorier. Sådan opsummerede premierløjtnant Brian Lundberg Kristensen sine frustrationer, da han havde sat sig til bordet for at udveksle synspunkter med oberst Peter Wass, der er nyudnævnt chef for Personalestrategisk Afdeling i Forsvarskommandoen, og som havde taget initiativ til mødet.

- Vi har ikke været gode nok til at kommunikere resultatet af de pålagte besparelser ærligt og uden omsvøb. Omvendt er det heller ikke ledelsens opgave at tude med, når beslutningerne først er taget, lød svaret fra Peter Wass.

Mere åbenhed

Som svar på tiltale efterlyste han også en mere positiv tilgang til de ændringer, der er i gang i hele organisationen.

- Ude på missionerne er vi meget omstillingsparate, men herhjemme skal vi nok presses lidt mere, før vi laver store ændringer. For eksempel er idéen om at lægge offi-

- Vi har ikke været gode nok til at kommunikere resultatet af de pålagte besparelser ærligt og uden omsvøb. Omvendt er det heller ikke ledelsens opgave at tude med, når beslutningerne først er taget, lød svaret fra Peter Wass, da han debatterede med tre yngre officerer. Foto: Peter Eilertsen

cersskolerne sammen langt fra ny, men det er først nu, hvor vi har armen på ryggen, at der faktisk sker noget, fortsatte Peter Wass.

Det perspektiv blev i nogen grad godtaget af kaptajn Christian Friis, der selv har en fortid som underviser på Hærens Officersskole, og som i sit læserbrev netop fokuserede på processen omkring den forestående sammenlægning. Men han efterlyste stadig langt mere åbenhed og debat fra ledelsen side, inden så vidtrækkende beslutninger som sammenlægningen af tre uddannelser og arbejdspladser træffes.

- Er der ikke en risiko for, at der går gode idéer og løsninger fra medarbejderne tabt ved at processen foregår i det lukkede? Hvordan

kan lukkethed i det hele taget gavne processen, spurgte han Peter Wass, som svarede, at det formentligt havde været umuligt at nå frem til en løsning, hvis debatten om sammenlægninger eller nedskæringer var foregået i det åbne.

- Det er bare svært med fuldstændig åbenhed i en stor organisation som vores, hvis der også skal være fremdrift i processen, uddybede Peter Wass.

Mere baggrund

Ifølge Christian Friis bør Forsvarskommandoen også kommunikere de negative effekter af besparelserne ud, for så forstår man baggrunden for beslutningerne og undgår

rygtedannelse.

- Det er virkelig en lavtstående frugt bare at kommunikere ærligt og uden omsvøb, men lige nu får rygter bare lov at stå uimodsagt, fordi vi ikke har en platform eller en debatkultur, hvor man kan luften spørgsmål og frustrationer, sagde han.

Det synspunkt anerkendte Peter Wass og svarede tilbage, at det også netop var baggrunden for, at han havde indkaldt til mødet for at få uddybet kritikken og forhåbentlig nuancere debatten en smule.

Meningsudvekslingen fortsatte i fire intense timer, og du kan læse mere om debatten i decemberudgaven af HOD's medlemsblad 'Officeren'. ■

DE TRE OFFICERERS SYNSPUNKTER

Anders Puck Nielsen,
kaptajnløjtnant

Mener, at det nye ansøgningssystem vil betyde, at flowet igennem systemet stopper til, og at medarbejdere i attraktive stillinger på skibene bliver, hvor de er. Resultatet er, at nye unge officerer fastlåses i uattraktive stillinger på land, og derfor aldrig får den nødvendige erfaring til at kunne gøre nytte højere oppe i systemet. Et vist tvunget stillingsskifte er en nødvendighed for at karrieresystemet i Forsvaret fungerer. ■

Brian Lundberg Kristensen,
premierløjtnant

Bliver provokeret, når højtstående officerer prøver at tale vand til at løbe opad, når de forsøger at sælge åbenlyse besparelser og forringelser som positive tiltag. Vi skal tale ærligt om tingene og kalde dem det, de er, for det er det bedste udgangspunkt for at få de bedste operative kapaciteter – hvilket har højeste prioritet. ■

Christian Friis,
kaptajn

Efterlyser en mere nysgerrig tilgang til andres standpunkter og argumenter i stedet for blot at tromle ens egne beslutninger igennem, selv om man har magten til det. Argumenterne giver ofte mening, hvis man kender intentionen bag, men Forsvaret mangler en god platform til at udveksle meninger og argumenter. Resultatet er, at ledelsen risikerer at tage beslutninger på et mangelfuldt grundlag. ■

Scan QR-koden og læs de tre officerers indlæg sidst i HOD's medlemsblad:

- Hvis folk har brug for en psykolog, skal de selvfølgelig tilbydes psykologhjælp. Det, vi kan tilbyde med kollegastøtteordningen, er en ganske uformel snak med kollegaer, hvor man kan vende de oplevelser, man har haft blandt kendte ansigter, siger kaptajn Susan Mangor Madsen, der her modtager medalje for udsendelse på radarbidragets Hold 5 i Afghanistan.
Foto: Flyvevåbnet.

JA TIL EN KRAMMER

Radarbidragets Hold 5 prøvede kollegastøttesamtaler efter hjemkomst fra Afghanistan. De anbefaler nu samtalerne som en fast del af dét at komme hjem fra en udsendelse.

AF LOUISE JUEL BROCH / FTK

KOLLEGASTØTTE

Major Brian V. Brøgger fra Flyvertaktisk Kommando var til at begynde med lidt skeptisk, da han mødte op til kollegastøttesamtaler sammen med de kolleger, han få måneder forinden havde været udsendt sammen med til Afghanistan.

- Jeg havde lidt blandede følelser, for det var umiddelbart svært for mig at se det store behov for kollegastøtte, da missionen var en stor personlig succesoplevelse for mange af os udsendte, siger han.

Som udsendt med Flyvevåbnets radarbidrag i Mazar-e Sharif i det nordlige Afghanistan var han og hans kollegaer godt beskyttede bag perimeterhegn og Hesco Bastion. De blev ikke udsat for

traumatiserende oplevelser, som mange ellers vil kunne forbinde med en udsendelse til Afghanistan. Derfor var det ikke oplagt for ham, at kollegastøttesamtaler skulle være nødvendige. Men efter at have deltaget i samtalerne har han ændret sit syn på det. - Jeg mente ikke, jeg personligt havde behovet for kollegastøttesamtaler, men det ved man bare ikke, før man sidder og hører, hvad de andre kollegaer har oplevet. Uanset om vi vil eller ej, så tager man mere end bagage med hjem fra udsendelser. Og hvis man stadig ikke mener, at man selv har behov for at snakke om ens personlige oplevelser, bør man som den gode kollega stille sig til rådighed for de kollegaer, som har brug for det, fastslår Brian V. Brøgger. Kollegastøtteordningen er et koncept, som lander et sted mellem en almindelig

samtale og en psykologsamtale. Samtalen ledes af en kollegastøttemedarbejder, som er uddannet til formålet, og den kan foregå både enkeltvis og i grupper. Fordelen er, at hjælpen kommer hurtigt og i nærmiljøet, og kollegastøttemedarbejderen kender de forhold, som personerne arbejder under.

Mellemtrinnet

Kollegastøtteordningen er meget udbredt i både politiet og beredskabet til at sikre, at kolleger bliver samlet op efter traumatiske oplevelser. Hæren bruger den også, men i Flyvevåbnet er konceptet stadig ret nyt. Derfor blev radarbidragets Hold 5 valgt ud til at prøve det af i praksis tre måneder efter hjemkomsten fra Afghanistan.

Og det har været en positiv oplevelse, fortæller kaptajn Susan Mangor Madsen, der

Personlig rådgivning & kollegastøtte

Organisationen for Personlig Rådgivning har til formål at hjælpe den enkelte medarbejder, grupper af medarbejdere og ledere/chefer i situationer, hvor den enkelte eller gruppen kan opleve forskellige former for mistrivsel og har brug for støtte. Kollegastøtten og den personlige rådgivning hjælper dig gennem samtaler med at:

- Finde løsninger på konflikter og mobning på lavest mulige niveau.
- Håndtere din stress.
- Yde kollegastøtte, når du kommer hjem fra internationale operationer.
- Forbedre samarbejdet i din gruppe.

De har tavshedspligt, de har ingen notatpligt, de er frivillige og udpeget lokalt. Kan de ikke hjælpe dig, ved de, hvem der kan.

Du kan læse mere om kollegastøtte og de personlige rådgivere på intranettet. Du kan nemt finde det ved at åbne intranettet og søge på "Personlig rådgiver" i søgefeltet øverst til højre.

selv var udsendt med Hold 5, og som tillige er uddannet kollegastøttemedarbejder.

- Der var mange på holdet, der blev overraskede over, hvor godt det var at få en stille og rolig snak med kollegaerne om det at komme tilbage til en helt anden virkelighed, end den man lige havde vænnet sig til, fortæller hun og forklarer, at hun mener, at man skal indføre kollegastøttesamtaler på alle udsendelser i Flyvevåbnet uanset varighed.

- Ordningen er blevet modtaget meget positivt af Hold 5. Vi var over 42 på holdet, og ud af dem var der kun en fire-fem personer, der mente, at det ikke var udbytterigt, lyder det fra Susan Mangor Madsen. ■

HJÆLPEN ER LIGE OM HJØRNET

Den personlige rådgiver er din ven på arbejdspladsen.

Personlig rådgiver
Barkan Smedstrup Christensen.
Foto: FBE

AF MIKKEL MØRK / FBE

RÅDGIVNING

Forligningsimplementering og besparelser. Ord, der i en lind strøm regner ned over Forsvarets ansatte. Måske er man i fare for at blive afskediget, måske er man blevet virksomheds-overdraget, eller måske er man på anden måde presset i sin hverdag.

I en situation, hvor man i forvejen er presset, kan det være svært at overskue, hvem man skal tage fat i. Her kan den personlige rådgiver hjælpe og vejlede. Det kan handle om problemer på arbejdspladsen, men det kan også være problemer, der er af mere personlig karakter.

Flere indgangsvinkler

Organisationen for Personlig Rådgivning har eksisteret siden 2004. Sidste år blev den personlige rådgiver introduceret i Forsvarets Bygnings- og Etablisementstjeneste. - Da der begyndte at blive tale om, at der skulle oprettes en rådgiverfunktion her i Hjørring, var jeg ikke i tvivl om, at jeg ville melde mig som interesseret, siger Barkan Smedstrup Christensen, og uddyber: - Jeg kender de fleste medarbejdere her på stedet, dels fordi jeg har været jagtofficer,

dels fordi jeg er formand for Hjørring Kaserens Idrætsforening. Desuden er jeg major af reserven og har dermed en ledelsesindgang til tingene, men samtidig er jeg jo ansat som civil vagt og har derfor også en mere manuel tilgang til forholdene. Derfor meldte jeg mig straks og blev efterfølgende udpeget til at være en del af korpset med personlige rådgivere.

I øjeblikket er Barkan Smedstrup Christensen den eneste i Hjørring, der har gennemgået uddannelsen som personlig rådgiver, men det er hensigten, at mindst én mere skal uddannes til at varetage funktionen i Hjørring. Til at varetage den anden rådgiverfunktion er Amanda Brix Nørgaard fra Forsvarets Regnskabsstjeneste udpeget.

Mange emner

Ved organisationens start var indsatsen primært rettet mod kønskrænkende adfærd, mobning og diskrimination, men i dag håndterer den personlige rådgiver mistrivsel i bredere forstand. Det vil sige personer, der har været utilfredse i deres job af den ene eller anden årsag.

- De sager, jeg har haft flest af, er fyringssager, hvor medarbejderen enten har følt sig uretfærdigt behandlet eller er blevet vold-

somt påvirket af fyringen. Men også medarbejdere, der har været fyringstruede, har henvendt sig til mig, hvorefter jeg har talt med dem for at berolige dem og for at se på, hvordan de kunne få det bedst mulige ud af situationen, fortæller Barkan Smedstrup Christensen

Rådgiverne samles en gang om året, hvor et særligt tema diskuteres. I år er temaet sexchikane, fordi det er blevet valgt som fokus af NATO. Men Barkan Smedstrup Christensen fortæller, at det ikke er sager af den karakter, han har haft mange af. ■

Sådan foregår det

Den personlige rådgiver kan hjælpe dig med mange ting, hvis du har behov for det. Og helt anonymt.

- Det starter med en samtale, hvor vi laver en kontrakt, der klarlægger, hvad du vil have hjælp til, hvor lang tid, vi skal bruge på det og alle sådan nogle ting, forklarer Barkan Smedstrup Christensen, der fortæller, at han kan tage med til lægen eller med på Jobcenteret, hvis det er det, en medarbejder har brug for.

- Det er hjælp til mennesker på en måde, de ikke ellers vil kunne få hjælp på. Og hvis jeg ikke kan hjælpe med det specifikke problem, kan jeg altid henvise til nogen, der kan.

Når du kontakter en personlig rådgiver, er det 100 % anonymt. Det eneste, der registreres er, hvilken myndighed du tilhører, og hvor lang tid den personlige rådgiver bruger - og det er udelukkende til statistisk brug.

Den personlige rådgiver har ikke som for eksempel en leder notatpligt, så det bliver ikke registreret nogen steder, hvad du fortæller til den personlige rådgiver. ■

INDBLIK

REDIGERET AF
KAREN DAHLIN
DAHLIN@MIL.DK

” Det er en borgerpligt at stemme. Uanset hvor man er i verden. Og så er det nemt her, så der er ingen undskyldning.

Simon ISAF 16

De udsendte satte kryds

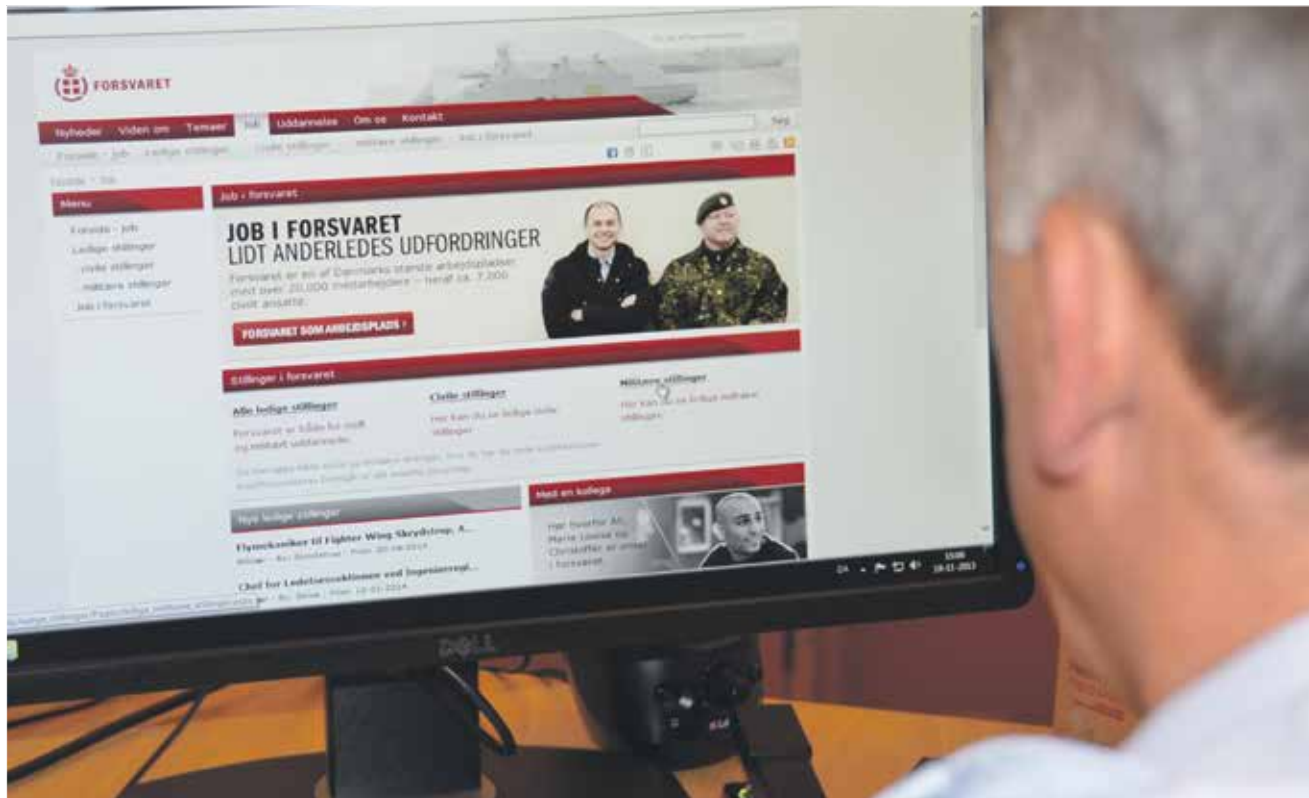
VALG: Antallet af danskere, der valgte at stemme til kommunal- og regionsvalget den 19. november, var væsentlige højere end i 2009. Forsvarets udsendte medarbejdere bidrog til den høje stemmeprocent. FPT fordelte stemmesedler til 36 forskellige steder i verden, og selv de steder, hvor postvejen kan være særligt udfordrende, blev der sat kryds. For eksempel i Afghanistan, Sydsudan, Grønland, Nairobi, Sydkorea, Liberia og om bord på Esbern Snare. FPT kunne i dagene inden valget meddele, at de respektive hjemkommuner modtog alle de brevstemmer, som blev sendt via FPT, i tide. ■

En af gangen får soldaterne lov at sætte deres kryds. Foto: Michala Dieckmann.

ISS tager over

DRIFT: ISS overtager rengøring og kantine den 1. februar 2014. Per 1. februar overtager ISS kantinedrift og rengøring i Vestdanmark – og en måned senere overtager de arealpleje og driftsrelaterede opgaver. Det er fortsat FBE, der er ansvarlig for etableringsydelse. Derfor er det også fremadrettet FBE, du kontakter, hvis du har spørgsmål vedrørende etableringsydelse. I hverdagen vil det ligesom i dag være den lokale desk på tjenestestedet, du skal kontakte. ■

Hvis du ikke allerede har en Job-agent, anbefaler FPT, at du opretter en på forsvaret.dk/job. Foto: Maria Lillegaard Hansen

FLERE STILLINGER SLÅS OP

Store dele af det nye bemandingssystem kører, som det skal. Der bliver fortsat slået mange stillinger op.

AF FPT

HR Stillingsopslagene er så småt ved at komme ind i den daglige drift.

- Vi tyvstartede med at intensivere antallet af opslag allerede i september måned. Her over sommeren fik både vi og mange myndigheder nogle gode erfaringer med håndtering af stillingsopslag, og derfor håndterer vi i dag lidt flere stillingsbesættelser gennem ansøgning end forudset, siger Morten Grand.

Det nye bemandingssystem trådte formelt i kraft den 1. november 2013. Det slår dog først rigtigt igennem i begyndelsen af 2014 på grund af den sideløbende proces med personeltilpasning i de operative kommandoer og reduktion af midlertidige beordringer.

- Vi vurderer, at en så stor omstillingsproces fortsat bliver bedst håndteret på den gamle måde. Det betyder dog ikke, at vi sætter farten ned på opslag. Alle ledige stillinger vil som udgangspunkt blive slået op, fortæller major Morten Grand fra FPT. ■

Læs om uddannelser på forsvaret.dk/uddannelser.....

UDDANNELSE		ANSØGNINGSFRIST
Leder	Sergent i Hæren (for hjemsendte)	1.2.2014
Professionel soldat	Hærens Reaktionsstyrke (for hjemsendte)	1.2.2014
Faglært	Flymekanikerlærling, Flyvevåbnet	1.2.2014
Professionel soldat	Kampinformation, Søværnet	1.2.2014
Professionel soldat	Kommunikation, Søværnet	1.5.2014

FORSVARETS UDDANNELSER ANSØGNINGSFRISTER

Grundlæggende uddannelser som Forsvarets Rekruttering i FPT udbyder på forsvaret.dk/uddannelser

LÆS MERE OG SE ØVRIGE ANSØGNINGSFRISTER PÅ FORSVARET.DK/UDDANNELSER

Gode råd om natarbejde

NATARBEJDE: Hvis du arbejder på skæve tidspunkter, kan du have øget din risiko for en række sygdomme. Men en ny folder fra Branchearbejdsmiljørådet kan hjælpe dig til at mindske risikoen og samtidig hjælpe dig til et bedre liv med nat- og skifteholdsarbejde. Folderen giver gode råd og inspiration til, hvordan du og din familie lever bedst og sundest. I folderen kan du blandt andet få gode råd til, hvordan du får den optimale søvn, spiser rigtigt og får motion, selv om du arbejder på nat- eller skiftehold. Scan koden og læs folderen. ■

Kilde CS

Arbejds miljølov gælder

REGLER: Forsvarskommandoen har indskærpet, at alle vagt- og bevogtningsopgaver skal følge bestemmelser om hviletid, jævnfør arbejdsmiljølovens kapitel 9 om hvileperioder og fridøgn. Omlægningerne skal være gennemført senest 1. januar 2014. Det sker efter en række afgørelser i Arbejdsmiljøklagenævnet, der viser, at loven om arbejdsmiljø og bestemmelser om hviletid også gælder vagt- og bevogtning. ■

Kilde HKKF

Læs Døgnrapporten alle hverdage på **forsvaret.dk**

Den svenske hacker og medstifter af Pirate Bay Gottfried Svartholm Warg. Foto: Bertil Ericson

SELV DEN BEDSTE HACKER - KAN BLIVE HACKET

I den seneste tid har medierne skrevet om svenskeren Gottfried Svartholm Warg, en af stifterne bag Pirate Bay, der hackede sig ind i it-virksomheden CSC og fik adgang til CPR-numre, kørekortsregistret samt passwords og e-mail på tusinder af tjenestemænd.

AF THOMAS H. REIMANN / FKIT

HACKING

Den svenske hacker er blevet dømt flere gange blandt andet for indbrud i Nordens svenske it-systemer. Under den retssag kom det frem, at hans egen pc var inficeret med virus, som måske gjorde den til et redskab for andre it-kriminelle. Derfor blev nogle tiltaler afvist, men han endte med at blive idømt et års fængsel.

At en hacker selv kan bliver hacket bør give stof til eftertanke og dermed få alle til at overveje, om ens antivirus-programmer og systemer er opdateret.

Kaptajn Kim Guldberg fra FKIT Overvågningsenhed forklarer, at når først der er virus på ens maskine, kan den være svær at gøre noget ved.

- Hvis forklaringerne fra Sverige holder stik, så har Gottfried selv været udsat for et såkaldt bot-net, hvilket vil sige, at hans computer er inficeret med en virus, der gør det muligt for andre at overtage og sprede virus eller lave ska-

deligt arbejde via hans computer, forklarer Kim Guldberg, der har følgende gode råd:

1. Sørg for at opdatere dit anti-virus program konstant.
2. Hav så få programmer installeret som overhovedet muligt. Hvis et program kun anvendes en kortere periode eller sjældent, så installer det, brug det og afinstaller derefter igen.
3. Hvis det ser forkert ud, så er det forkert.

Specielt det sidste råd skal man være mere opmærksom på end tidligere. I øjeblikket sendes der mail ud, som ligner mails fra Skat. I disse mails står, at man skal have restskat tilbage. Man skal bare lige give lidt informationer via et link om ens bankkonto. Men det er så professionelt lavet, så det kan være svært at se forskel.

- Men er man i tvivl, så er man ikke i tvivl - for den mindste tvivl bør vække din mistanke, og dermed skal du straks smide mailen ud, forklarer Kim Guldberg.

De it-kriminelle har gang i et "våbenkapløb" med anti-virus-programmerne. For med den stigende digitalisering af samfundet vil der opstå muligheder for at bryde ind i systemerne og skaffe sig fortrolige oplysninger eller måske stjæle værdier.

- Vi ser en udvikling i forsøg på at komme tæt på folk via for eksempel sociale medier. Sidst var det på LinkedIn, hvor soldater blev kontaktet af en tidligere amerikansk general. Hvad ingen vidste var, at det var en falsk profil oprettet for at få oplysninger ud af de "venner", som profilen fik, fortæller Kim Guldberg.

Derfor er det vigtigt også at udvise en vis tilbageholdenhed overfor ukendte personer, der forsøger at danne venskaber med dig gennem for eksempel Facebook eller andre sociale medier.

Gottfried Svartholm Warg er nu varetægtsfængslet i Danmark for sit indbrud, og undersøgelserne er godt i gang. Domfældelse ventes først en gang i det nye år. ■

Få svar på flere spørgsmål om de nye uddannelser for officerer på HR-portalens kompetence- og karrieresite.

ET FLEKSIBELT UDDANNELSESSYSTEM

Vilkårene for Forsvarets uddannelser er grundlæggende blevet ændret med det seneste forlig. Det overordnede budskab handler om et mere fleksibelt uddannelsessystem. Der arbejdes endnu på de enkelte uddannelser, men de overordnede rammer er:

- Uddannelserne kommer til at køre efter princippet: *rettidigt og relevant*. Det vil sige, at vi går fra at uddanne de fleste til et bestemt niveau, før de skal bruge det, til at uddanne dem, der skal bruge bestemte kompetencer, når de har behov for det.
- Videreuddannelse skal ske i forbindelse med havende tjeneste. Videreuddannelserne kan deles op i Videreuddannelseskurser og moduler på Master i Militære Studier.
- Al videreuddannelse baseres i høj grad på blended learning – det vil sige en kombination af tilstedeværelse, som typisk vil ske i arbejdstiden, og for eksempel netbaseret læring, som typisk vil ske fritiden.
- Forsvarets uddannelser skal fokusere på de militære kernekompetencer, mens øvrige kompetencer så vidt muligt opnås i det civile uddannelsessystem.

Samtidig skal Forsvarets uddannelser kunne sammenlignes med de civile uddannelser, og derfor søger Forsvaret om at få dele af officersuddannelsen godkendt som diplomuddannelse og dele af det tidligere Stabskursus godkendt som masteruddannelse.

OVERSIGT OVER NYE UDDANNELSER

FØR

NU

GRUNDOFFICERSUDDANNELSE

VUT I

OPERATIONS- OG FØRINGSUDDANNELSEN (OFU)

VUT II

DEN NYE OFFICERSUDDANNELSE

VIDEREUDDANNELSESKURSER (VUK)

VIDEREUDDANNELSESKURSUS OG FLEX MODUL

MASTER I MILITÆRE STUDIER

Grundofficersuddannelsen for Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet erstattes af officersuddannelsen i henholdsvis Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet.

Hvem: Uddannelsen kan søges af civile bachelorer og erfarne mellemledere.

Indhold: Den nye officersuddannelse kommer til at bestå af:

- Officers BasisUddannelse (OBU), som kun skal gennemføres af de bachelorer, der søger ind fra det civile.

- Funktionsuddannelse, som varierer i længde alt efter værn og tjenestegren

- Den Militære Diplomuddannelse i henholdsvis Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet (12 måneder).

I gennemsnit vil uddannelsen, alt efter værn og tjenestegren vare 28 måneder og være tilpasset behovene i hvert af de tre værn.

Hvornår: Udbydes forventeligt i 2015.

VUT I (VEU) bliver erstattet af de nye Videreuddannelseskurser (VUK).

Indhold: Det bliver en række enkeltstående kurser, der udbydes efter Forsvarets behov, og som derfor løbende kan ændre sig.

Hvem: Alle med en akademiuddannelse eller højere kan i princippet søge VUK. For en række kurser vil dog gælde, at man skal have erhvervs erfaring på premierløjtnantsniveau. Nogle kurser vil være forudsætningskabende for at kunne søge og blive udnævnt i en stilling på kaptajnsniveau.

Hvornår: De første VUK udbydes i august 2014. Opslag om disse vil fremgå af HR-portalens i februar 2014.

Operations- og Føringsuddannelsen (OFU) videreføres som en kombination af et Videreuddannelseskursus (VUK) og et flexmodul på masteruddannelsen.

Hvem: Videreuddannelseskurset kan søges af kaptajner i Hæren, flexmodul af alle værn. I Hæren vil både VUK og Flex-modul normalt skulle ansøges i forbindelse med ansøgning til Master i Militære Studier.

- Første del bliver et videreuddannelseskursus, som tidsmæssigt placeres inden start på masteruddannelsen.

- Anden del indgår som et flexmodul på Master i Militære Studier.

Hvornår: Videreuddannelseskurset udbydes i august 2014. Opslag om disse vil fremgå af HR-portalens i februar 2014.

VUT II (eller Stabskursus) erstattes af Master i Militære Studier (MMS)

Hvem: Udover en adgangsgivende uddannelse skal man have den fornødne erhvervs erfaring på M321-niveau samt være studieegnet.

Indhold: Masteren vil bestå af:

- tre obligatoriske Basic-moduler og tre ud af fem Advanced-moduler (i henholdsvis ledelse, strategi og militære operationer),
- op til tre tværfaglige flex moduler efter eget valg
- og et individuelt skriftligt masterprojekt (speciale).

Master i Militære Studier vil være et deltidsstudie, der kan tages over tre år. Uddannelsen forventes først godkendt som masteruddannelse i 2015, men de første moduler begynder allerede i september 2014 med forventning om, at de studerende kan søge merit herfor efterfølgende.

Hvornår: Opstart den 25. august 2014. Opslag om disse vil fremgå af HR-portalens i februar 2014.

Sergentelever indkvarteres frit på kasernen og får også betalt hjemrejse i weekenderne.
Foto: Flyvevåbnets Fototjeneste

FJERNUNDERVISNING MED FULD LØN

Kommende sergentelever skal fra februar næste år ikke bruge 20 uger på skolebænken. I stedet er den kommende sergentuddannelse opdelt i moduler og med dele af e-learning, så de studerende samtidigt kan passe deres job.

AF KITT KRISTENSEN / FTK

SU Efter forsvarsforliget er det blevet fastlagt, at sergentuddannelserne ikke længere foregår med fuld løn, hvis man er fritaget fra tjeneste. I stedet er uddannelsen gjort SU-berettiget, medmindre man vælger at tage uddannelsen ved siden af det daglige arbejde. Det har ført til en nytænkning af sergentuddannelsen.

- Det vil være uhensigtsmæssigt for vores stampersonel først at gå fra en voksenløn, ned på SU og så tilbage og få sergentløn. Det vil koste dem alt for mange penge. Derfor har vi lavet en modulopdelt sergentuddannelse, så man kan varetage sergentuddannelsen ved siden af sin egen tjeneste og blive ved med at få fuld løn, forklarer Michael Langeberg, som er faggrubeleder ved Air Force Training Centre.

Han er i øjeblikket i gang med at præsentere den nye uddannelse for Flyvevåbnets forskellige myndigheder. - For at gøre uddannelsen lidt mere spiselig deler vi den op i moduler. I modulerne bliver det blandet med en grad af tilstedeværelse og en grad af fjernundervisning. På den måde kan det stadig kan lade sig gøre at løse sit job, mens man går på uddannelsen, forklarer Michael Langeberg.

Tidsbesparende fjernundervisning

Når de kommende sergenter er færdige med deres ud-

dannelse, skal de have lært at føre, lede og undervise. Det er de tre vigtigste mål. Derudover er der en række mindre emner, som de skal have stiftet bekendtskab med, men som ikke kræver fysisk tilstedeværelse, eksempelvis operationskendskab eller retslære. De fag skal de derfor tage som fjernundervisning. Det vigtigste er, at de er på skolen, når det tjener et formål.

- Når de skal lære at undervise, så er det vigtigt, de er til stede. De kan godt få noget basal undervisningsteori, de kan læse derhjemme, men at stå foran folk og gennemføre en lektion, det kan man ikke læse sig til, det er noget, folk skal træne, siger Michael Langeberg.

Maksimalt 24 måneder

Uddannelsen, som reelt tager 20 uger at færdiggøre, hvis man tager modulerne i et stræk, bliver opbygget sådan, at man selv kan vælge, hvornår man vil tage de forskellige moduler. Det eneste, der ligger fast, er rækkefølgen, og så skal det hele færdiggøres inden for 24 måneder.

- Vi skal ikke have evighedsstudenter, så har vi også defineret, at uddannelsen skal færdiggøres inden for omkring 24 måneder. Vi har tidsrammen for at sige: 'Når du starter en uddannelse, så skal du også færdiggøre den', fastslår Micheal Langeberg. ■

NY AKADEMIUDDANNELSE FOR MELLEMLEDERE

En ny uddannelse vil blandt andet kvalificere sergenter til de nye officersuddannelser.

AF FORSVARETS PERSONELTJENESTE

AKADEMI Forsvaret har i samarbejde med University College Syddanmark oprettet en ny akademiuddannelse for sergenter. Uddannelsen sikrer ikke kun, at sergenterne øger deres kompetencer som mellemledere. Den kvalificerer dem også til optagelse på den nye officersuddannelse, hvoraf en del udgøres af en militær diplomuddannelse. Officersuddannelsen udbydes fra 2015. De nye akademiuddannelser begynder i løbet af efteråret 2014, og ansøgningsfristen forventes at blive til foråret i det nye år.

Stærke lederkompetencer

- Akademiuddannelsen lægger vægt på at styrke sergenternes kompetencer inden for ledelse, undervisning og organisationsforståelse. De vil både få et fagligt løft og en øget forståelse for ledelsesteorier og værktøjers anvendelse i praksis. Samtidig vil de udvikle deres evne til at studere, hvilket tæller som en god forberedelse til officersuddannelsen, siger oberst Peter Wass, som er chef for Personelstrategisk Afdeling i Forsvarskommandoen.

Uddannelsen varierer fra værn til værn og kombinerer den værnsspecifikke militære faglighed med flere akademifag. Indholdet kommer dels til at bestå af moduler fra VUT-I og II/ML, dels af suppleringsmoduler fra University College Syddanmark.

Forud for optagelse på akademiuddannelsen vil eleverne blive afprøvet i forhold til ledelsespotentiale, studieegnethed og motivation. ■

DEN NYE AKADEMIUDDANNELSE

- Uddannelsen kræver minimum to års relevant erhvervs erfaring, hvilket som udgangspunkt vil sige erfaring som militær mellemleder.
- Uddannelsen tager op til to år og afsluttes med en hovedopgave.
- Nogle moduler vil blive gennemført ved siden af tjenesten, andre i arbejdstiden ved Forsvarets egne skoler.
- Det forventes, at der bliver optaget 50-80 kandidater på første hold.

INTERESSERET?

Er interessen vakt, kan du løbende holde dig orienteret her i Forsvarsavisen, på HR-portalen samt på forsvaret.dk/uddannelser, hvor vi bringer yderligere artikler og information om uddannelsen i takt med, at den tager form. Dato for ansøgningsfrist slås op på forsvaret.dk/job og forsvaret.dk/uddannelser, så snart den er fastsat.

Hæren siger nope til dope

DOPING: Det kan være en fristende genvej til hurtige træningsresultater at anvende doping. Hæren er i gang med at undersøge omfanget af brug af doping blandt sine soldater, og hvad der kan gøres ved det.

- Hæren accepterer ikke brug af ulovlige præstationsfremmere, der kan være skadelige for både enhedernes resultater og operationssikkerhed samt ikke mindst soldaternes sundhed, siger generalmajor Per Ludvigsen, chef for Hærens Operative Kommando.

HOK udarbejder i 2014 en policy for kontrol og begrænsning af brug af præstationsfremmende midler. ■

Rådgivere uddannes

UDDANNELSE: Et nyt kursus hos Forsvarets Sundhedstjeneste uddanner læger, der skal udsendes som senior medical officers (SMO). SMO'en skal rådgive og vejlede militære chefer, men ikke selv behandle. Det foregår på et fem-ugers kursus for reservelæger af 2. grad, der gerne vil være reservelæger af 1. grad og kunne udsendes som senior medical officer. En SMO indgår i den militære stab i en udsendt bataljon eller kampgruppe. ■

Normalt er det hunde, der trækker den 400 kilo tunge slæde, men under maraton har den fået hjul på og bliver trukket af Sirius-folkene. De sidste par kilometer bliver løbet i vinterudstyr. Foto: Sirius-patruljen

ÅRET DER GIK I SPORTENS VERDEN

I 2013 løb, kastede og knoklede store dele af de ansatte i Forsvaret for at holde sig i god form. Både ved internationale konkurrencer for semiprofessionelle og motionsbegivenheder for dem, der godt kan lide at løbe en tur.

AF KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

2013 En god soldat er en veltrænet soldat og skrivebordsarbejde kræver også en god form. Det synes at være motto for mange af de ansatte i Forsvaret, der flittigt motionerer med større eller mindre ambitiøse mål. Ved sommerens DHL-stafet satte Forsvaret med sine 2800 løbere et markant aftryk – iklædt lyserøde løbetøj – på begivenheden, der blev afholdt i København, Aalborg, Odense og Aarhus. Også ved Copenhagen Maraton deltog mange soldater. Siriusfolk løb hele ruten spændt for slæden og var i fint selskab med soldater fra det amerikanske US Marine Corps, sårede veteraner på håndcykler og andre soldater og civile fra Forsvaret. Danske soldater kunne så til gengæld besøge US Marine Corps Marathon i Washington DC. Marinekorpsets maraton tiltrækker rigtig mange soldater og veteraner fra både USA og europæiske lande. Dette års løb havde da også deltagelse af løbere

fra Hærens Operative Kommando, Ingeniørregimentet og Team Veteran. Hærløbet tiltrak 550 løbere i Søndermarken, mens 100 løb i Kosovo og Afghanistan, og det gav 100.000 kr. i overskud til veteranarbejdet.

Lajla Lang Wolff fra Fighter Wing Skrydstrup kunne takke sin gennemsnitlige 15-16 timers ugentlige træning for, at hun ved årets københavnske Ironman blev nummer 1 og Danmarksmester i sin klasse. Kun seks minutter efter H.K.H. Kronprins Frederik.

Mange medaljer

Forsvaret deltog også i både VM i militær femkamp og marinefemkamp, der begge blev afholdt i Brasilien. Ved den militære femkamp blev Sabine Hvam Pedersen (læs mere om Sabine på side 29) fra Hærens Officersskole ny verdensmester i disciplinen 4 km terrænløb, mens Brian Dåsbjerg måtte udgå på grund af en ankelskade og dermed satte et endeligt punktum for sin internationale karriere ved me-

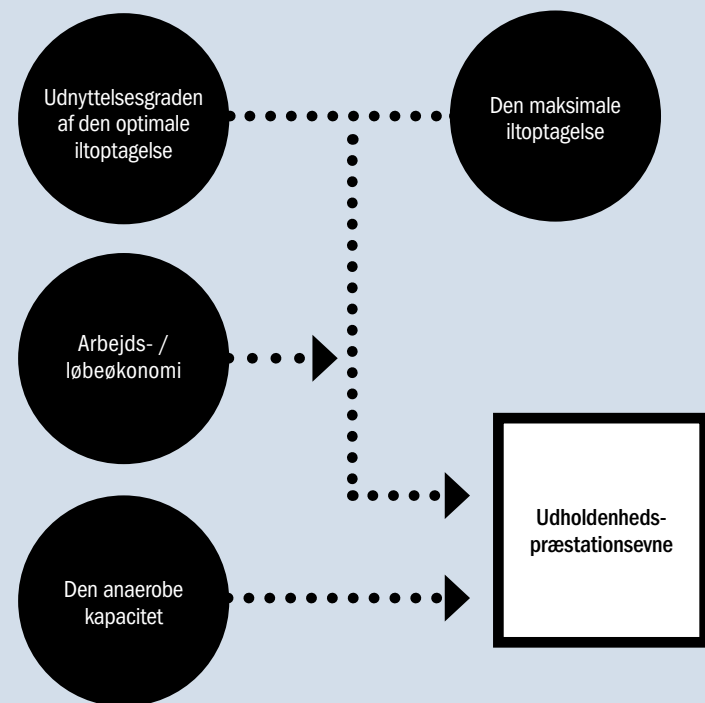
sterskabet. Der var også medaljer til de danske deltagere ved marinefemkampen: Niklas Brix fik sølvmedalje i disciplinen livredning, Mia Elise Pedersen bronzemedalje i disciplinen livredning og Mads Lunde Larsen bronzemedaljer i disciplinerne sømandsskab og forhindringsløb.

2013 blev også året, hvor Forsvaret måtte sige farvel til generallæge Erik Darre efter 25 års tjeneste. Den flittigt løbende og cyklende generallæges hjerte har altid banket for idrætten, og Erik Darre var i mange år formand for Dansk Militært Idrætsforbund. Darre slipper dog ikke sine soldater helt. I sit nye virke som klinikchef for Rigshospitalets ortopædkirurgiske afdeling kan han altid stikke hovedet ind og hilse på de sårede soldater, der genoptræner på hospitalet. Til gengæld kan Forsvarets ansatte snart sige goddag til et nyt samlet koncept for fysisk og mental træning. Det nye koncept forventes klar til implementering fra januar 2014 og afløser blandt andet den gamle træningstilstandsprøve. ■

TRÆN MED FORSVARET KREDSLØBSTRÆNING

I fire numre af Forsvarsavisen får du konkrete træningsforslag til forbedring af den fysiske udholdenhed. Dette er forslag nummer tre.

Udholdenhed defineres som kroppens evne til at arbejde med relativ høj intensitet over længere tid (over tre minutter), hvad end det foregår som kontinuerligt eller intervalarbejde. En forbedring af udholdenheden betyder, at fysisk arbejde ved en given intensitet vil føles relativt lettere.

● TRÆNING AF ARBEJDS-/LØBEØKONOMIEN

Ved træning af løbeøkonomien forbedres kroppens evne til at udnytte den i musklerne rådige mængde ilt, dette opnås blandt andet ved færre skridt på en given distance, som følge af en øget spændstighed samt en stærkere core og så videre. Forbedring af løbeøkonomien skal trænes specifikt.

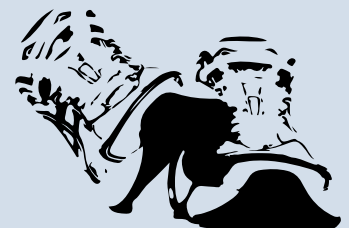
● BAKKEINTERVALLER

Bakkeintervaller er en effektiv metode til træning af løbeøkonomien, men pas på for denne træning er ekstrem hård og skal doseres meget nøje, ellers ender du nemt med at blive skadet. Husk derfor en grundig opvarmning forud for bakkeintervallerne og lyt til kroppens signaler (muskelløshed kontra smerte).

Bakkeintervaller går i al sin enkelthed ud på at løbe så hurtigt, du kan, op ad en relativt stejl bakke i 10-15 sekunder. Når du har løbet op ad bakken, så gå langsomt ned ad bakken inden næste interval påbegyndes. Det er vigtigt, at du går ned, du må ikke løbe. Dette gentages 4-7 gange.

Under bakketræning er du tvunget til at udvikle større kraft i afsættet for at komme fremad end ved normalt løb. Du bliver derfor tvunget til at aktivere baller, haser, lægge og svangmuskulatur mere i dit afsæt end ved normalt løb. Samtidig skal du spænde op i core-musklerne for at bevare en god teknik og overføre kraften fra dit afsæt til opadgående bevægelse.

Effekterne af denne træning vil forbedre din løbeøkonomi igennem en øget spændstighed (du får mere gavn af den elastiske energi, der lagres i senerne, hver gang de strækkes), benstyrke og stærkere core. Dette medfører en mere hensigtsmæssig skridtlængde og en kortere kontakttid med jorden for hvert skridt, som igen medfører, at du bruger færre skridt på at løbe en given distance. Når du bruger færre skridt på at løbe en given distance, så skal musklerne heller ikke arbejde så meget, og derfor kræver de heller ikke så meget ilt. Et lavere iltforbrug ved en given hastighed er det samme som en forbedret løbeøkonomi.

SÅREDE SOLDATER SKAL TIL RIO

DIF Soldaterprojekt fortsætter i endnu tre år og har sat nye mål. Sårede soldater skal kæmpe ved de Paralympiske Lege i 2016.

TEKST OG FOTO: ANDERS V. FRIDBERG / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

VETERANER

Der skal sårede danske soldater over mållinjen, når den brasilianske millionby Rio de Janeiro i 2016 er vært for de næste Paralympiske Lege. Det er den klare ambition for Soldaterprojektet, som netop er blevet forlænget i tre år, så det nu løber frem til slutningen af 2016.

Soldaterprojektet har i de sidste knap tre år hjulpet fysisk skadede danske soldater videre i livet gennem tilbud om idræt. Projektet har haft kontakt med omkring 55 fysisk skadede, hvor af omkring halvdelen har været aktive. En kerne på 10-15 soldater fra projektet har hver torsdag spillet rullebrætbold på Svanemøllens Kaserne, men projektet har også inviteret de skadede soldater til udviklingsweekends og forskellige længere camps med tilbud om at prøve sportsgrene som (hånd)cykling, atletik, boldspil, adventuresport, motorsport og alpint skiløb.

Forsømte jyder

Nu går DIF Soldaterprojekt ind i en ny fase. Hvor hovedindsatsen hidtil har været at åbne soldaternes øjne for mulighederne i sporten, selv om de er blevet skadet, går ambitionerne nu i nye retninger.

- Vi skal have flere af soldaterne til at deltage i foreningsidrætten, så de også kommer ud blandt skadede sportsudøvere, der ikke er soldater. Målet er, at mindst 20 procent af de skadede soldater kommer til at dyrke forenings-

idræt, fortæller Rune Oland, der er idrætskonsulent i Soldaterprojektet.

Som et led i den strategi skal DIF Soldaterprojekt også i højere grad end nu etablere idrætsstilbud vest for Storebælt. De skadede jyske soldater har i projektets første år været noget forsømt, fordi både Rune Oland og samarbejdspartnerne fra Genoptræningscenteret på Rigshospitalet er baseret i København. Det skal et udvidet samarbejde med Dansk Handicap Idræts-Forbunds afdelinger i Jylland være med til at ændre, så flere soldater får glæde af projektets tilbud.

Stort idrætspotential

Dansk Handicap Idræts-Forbund har siden de første skadede soldater begyndte at dyrke sport set et stort idrætspotential i soldaterne. De er unge og har været vant til at træne hårdt. Det potential skal Soldaterprojektet nu forsøge at indfri ved mere støtte til de soldater, der har ambitioner om at træne sig ind i eliten. Målet er i første omgang at få mindst en skadet soldat med til de Paralympiske Lege i Rio i 2016.

Ifølge Rune Oland er der muligheder for to soldater, der har kastet sig over den nye sportsgren para-kajak. De skal hjælpes videre blandt andet ved, at der ansættes en træner og ved at give de skadede soldater mulighed for at deltage i stævner med raske udøvere i Danmark og Norden. Men der er også muligheder for to soldater, der satses på cykling, for selv om konkurrencen i cykling er en etable-

Boldspillet på rullebræt er udviklet af Rigshospitalets Genoptræningscenter og DIF Soldaterprojekt.

ret para-sport, er den meget hård.

-Jeg tror på, at vi får en eller to, men meget gerne flere af de skadede soldater med til Rio. De to kajakroere ligger i top ti i verden, når de træner i ergometer, så der er rigtig gode muligheder for, at de kan kvalificere sig, siger Rune Oland. ■

● DIF Soldaterprojekt er et udviklingsprojekt, der skal hjælpe skadede danske soldater videre i livet gennem idrætsstilbud. Danmarks Idrætsforbund, Dansk Handicap Idræts-Forbund og Dansk Militært Idrætsforbund står bag projektet.

Baglandet:

”
Vi lever meget i nuet, og vi er meget tætte...

Else Aadorf mor

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Der bliver ikke den store juletravlhed for familien Aadorf i år. Gaverne til sønnen blev købt i september, så de kunne komme med, da Esbern Snare stævnedes ud fra Frederikshavn. Og en ekstra juleaften bliver holdt en gang i februar, når hele familien igen er samlet i rækkehuset i Hvidovre.

- Juleaften skal jo fejres, så gåsen er bestilt, selv om vi ikke helt har datoen endnu. Sidst han var afsted, pyntede vi en grøn plante og spillede julemusik og hele baduljen. Jeg ved godt, at folk tror, vi er fuldkomne åndssvage, når vi gemmer julepapir, så vi kan pakke gaver ind i februar. Men sådan er det altså hos os.

Lever i nuet

Else Aadorf er helt afklaret med, at sønnen er væk. Hun bakker ham op og er helt på det rene med, at det er sådan, han har valgt at leve sit arbejdsliv. Alligevel kan adskillelsen godt føles hård for en familie, der er vant til at være rigtig meget sammen.

- Vores familieliv er nok anderledes end mange andres. Mortens søster har været syg, siden hun var helt lille, og sidste år blev hun hjertetransplanteret. Det har gjort, at vi lever meget i nuet og er meget tætte. Derfor er det da også svært at undvære ham så længe.

Skriver om stort og småt

Lige nu er hun-undulaten "Rota" det tætteste, familien Aadorf kommer på at have sønnen hjemme. Mortens fugl er flyttet ind og må nu finde sig i at dele adresse med en meget livlig, ung schæferhund. Historier om dyrenes strabadser og hverdagens oplevelser bliver nedfældet i en dagbog, som Else sender afsted en gang om ugen.

- Jeg skriver om stort og småt herhjemme. Hvad laver hunden og fuglen af ulykker? Hvor har vi været henne, hvor skal vi hen? Og hov, nu er Rødovre Stationscenter brændt! Der er både noget alvor og noget at grine af. Jeg ved, at han er glad for det, og at det betyder noget for ham. I sidste uge nåede jeg ikke at sende noget til ham. Så skrev han "nå, jeg troede, I havde glemt mig".

Else Aadorf er IT service manager og bor i Hvidovre med sin mand Henning. Parrets søn Morten er 25 år og udsendt som automatiktekniker på Esbern Snare.

Foto:
Susanne Blomqvist

Else og hendes mand taler jævnligt med sønnen på Esbern Snare, og de følger nysgerrigt med på Twitter, Facebook og Soldaterportalen.

En stor familie

De har besøgt skibet flere gange og ved, hvordan der ser ud. Det betyder meget, at de kender de fysiske rammer og har mødt Mortens kolleger.

- Det er fantastisk at se skibet, og de virker allesammen så søde og rare. Det er jo som en stor familie, og det er helt vidunderligt. Jeg kan godt lige omgangstonen. Måske er søens folk anderledes og mere rolige end andre?

Lige nu ved Else Aadorf ikke meget mere om sønnens færden, end at han befinder sig på Esbern Snare. Hvor Esbern Snare så befinder sig – det er et helt andet spørgsmål. Det eneste, hun ved, er, at skibet kommer hjem en gang i januar. Mere præcist kan det endnu ikke siges. Men én ting er sikkert: Else står klar på kajen i Frederikshavn! ■

HISTORIEN KORT

10.
december
1813

Sehested
(nordøst for Rendsborg)

Carl von Clausewitz

På trods af de hårde odds lykkedes det den danske styrke på omkring 10.000 mand at slå en jævnbyrdig tysk hær under general Wallmoden og bagefter komme i sikkerhed i fæstningen Rendsborg. Tyskerne havde den senere så berømte militærteoretiker Carl von Clausewitz som stabschef.

Den danske officer Christian Fridrich Frisenberg fortæller i sine optegnelser:

"På den for alle danske så ærefulde 10. december 1813 satte vi os i march om natten klokken 03.00. Vi vidste alle, at vi, for at komme til Rendsborg, skulle slå os igennem en meget stærkere fjende, der havde en udsøgt god position, en fjende, der var vel forsynet med alt og ikke, som vi, afkræftet af søvnløse natter, strabadser og savn af livets første fornødenheder. Da vor avantgarde først skulle have tid at afsøge terrænet, måtte vi tillige ofte stå stille, hvorved vi blev jammerligt forfrosne, da det vedblev at fryse overordentligt stærkt".

UNIFORMEN SOVSEKANDEN

- 1 Sovsekanden hedder officielt trekantet hat.
- 2 Omkring 1700 bliver det mode at fæstne den brede skygge på datidens filthat på tre sider, så hatten set fra oven ligner en ligesidet trekant.
- 3 Midt i 1700-tallet begynder man at trække den forreste spids opad, og denne tendens fortsætter.
- 4 Efter 1800 vokser hatten i højde, men bliver nu upraktisk i blæsevej, hvorfor man begynder at bære den med det venstre hjørne fremad.
- 5 Efter 1850 skrumper hatten atter ind og bliver til den hat, som i dag bæres af generaler, admiraler og embedsmænd i galla.

KILDE: TØJHUSEET

JEG LÆSER

THE GUNS AT LAST LIGHT

Rick Atkinson

LÆS Tredje bind i Rick Atkinsons fremragende trilogi om den amerikanske hær under anden verdenskrig. Jeg købte tredje bind i USA i sommer og læser den her op til jul. Lige så velskrevet som de to første bind, selv om historien er lidt mere velkendt, nu hvor krigen er kommet til Frankrig i 1944 og helt til slutningen i Berlin. Det er både særdeles godt skrevet og godt researchet. Den vil alle nyde at læse.

THE SCRAMBLE FOR AFRICA

Thomas Pakenham

LÆS Det er en 700 siders fortælling med meget lille skrift om opdagelserne og koloniseringen i Afrika i det 19. århundrede. Det er tung læsning til søndage med kaffe og meget spændende fortællinger om, hvor svær koloniseringen var, og hvor modvilligt de europæiske nationer egentlig påbegyndte den. Den giver stof til eftertanke om vores indsats i Afrika i dag.

THE MEMOIRS OF FIELD-MARSHAL KESSELRING

Albert Kesselring

LÆS Måske skriver Kesselring ikke helt objektivt, når han nu var på den tabende side under anden verdenskrig, men hans forsvar af Italien var jo krigskunst, så nu er jeg endeligt kommet til at læse hans erindringer. Kesselring fortæller om hele krigen fra 1939 gennem Polen, Frankrig og ikke mindst Nordafrika og Italien. Det er altid godt at læse fra kilderne selv, når man lige sætter det i perspektiv og udøver lidt kildekritik.

Niels Klingenberg Vistisen

fuldmægtig og historiker
Forsvarskommandoen

FØLG
FORSVARET
PÅ

facebook

Ud igen:

” Jeg håber da på, at jeg kan få mig en lille helikopter-tur...

Rune Søsted kaptajn

AF SUSANNE BLOMQVIST / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

Det er efterhånden 10 år siden, at Rune Søsted var udsendt med logistik-kompagniet i Irak. Nu er han på vej ud igen. Denne gang som elektronikmekaniker. I tre måneder skal Rune Søsted efterse, vedligeholde og reparere elektronisk udstyr for Task Force 7 – en dansk enhed med soldater fra blandt andet Jæger- og Frømandskorpset, som træner de afghanske specialstyrker. Og Rune sætter en stor faglig ære i, at udstyret virker præcist, som det skal, når kollegerne skal ud og sætte livet på spil.

- Folkene er 100 procent afhængige af, at deres grej virker, for ellers kan de dø af det. Når vores gutter skal ud i den skarpe ende, skal de bare have al den support, de kan få. Det er vores job at sørge for, og så er det i øvrigt ligegyldigt, om det er en jæger, en PNINF'er eller en telegrafist.

Bedste ven med Google

Rune Søsted har brugt et halvt år på et hav af kurser.

For hvert stykke elektronisk isenkram, der findes i lejren, findes der også et kursus, så nu ved Rune alt om antenner, radioer, laserlys, generatorer og ECM-udstyr. Sidstnævnte er det system, som kan forhindre, at IED'er sprænges i nærheden af de danske soldater. Og skulle han støde på noget, som han ikke kender, er strategien enkel: "Google is your friend!"

- Jeg er sikker på, at det bliver både lærerigt og spændende. Der er selvfølgelig en masse faste opgaver, men der kommer nok også noget i stil med, "vi er kørt ind i en sten og har slået antennen i stykker". Nogle gange kommer folk ind med noget, som er helt smadret, og der må vi bare sige: Køb en ny! Vi kan jo ikke trylle.

Også bløde opgaver

Selv om det meste af Rune Søsteds tid kommer til at gå med at vedligeholde og reparere livsvigtigt udstyr, så er han også forberedt på de lidt mere bløde opgaver. For det er temmelig sikkert ham, der er bud efter, når fjernsynet i tv-stuen går i stykker, eller en Playstation

brænder sammen.

- Det kigger jeg også gladeligt på, for jeg ved, at det betyder rigtig meget for folk. Nogle gang skal den bare lige skilles ad og renses godt, og så kan den igen. Når man har ekspertisen, kan man ligeså godt bruge den.

Det kan være en kompliceret affære at reparere følsom elektronik i et land, hvor der er sand overalt. Kostbart udstyr kan ødelægges på et splitsekund, hvis ikke sandet holdes ude, så reparationerne kan ikke foregå hvor som helst.

Lejrkuller

Værkstedet i Camp Bastion bliver Rune Søsteds daglige arbejdsplads, men han håber, at han – ligesom sin forgænger – får lejlighed til at besøge Task Force 7's lejr i Lashkar Gah.

- Det bliver sjovt at opleve så stor en lejr som Camp Bastion, men man kan nok godt få lidt lejr-kuller, hvis man ikke kommer ud i tre måneder. Så jeg håber da på, at jeg kan få mig en lille helikopter-tur. ■

Rune Søsted er 33 år og overkonstabel af første grad. Til daglig er han elektronikmekaniker ved Telegrafregimentet i Fredericia. De næste tre måneder er han udsendt til reparationsdelingen i Camp Bastion. Rune har tidligere været udsendt på Irak hold 2.

Foto:
Kim Bechsgaard,
ISAF 16

MONUMENT MINDEPLADE FOR TRÆSKOSLAGET

1977

Dette lille mindesmærke er sat op for at huske Landeværnets sidste kamp ved Herfølge kirkegård under træskoslaget ved Køge 29. august 1807. Kampen bliver kaldt træskoslaget, fordi mange af bondsoldaterne smed deres træsko for hurtigere at kunne flygte. Pladen sidder i kirkegårdsmuren, som omkranser Herfølge kirke og kirkegård.

Mindepladen blev indviet af Dronning Ingrid i 1977. Det er den tidligere præst ved Herfølge Kirke Erik Aalbæk Jensen, der har forfattet teksten.

Den ulige kamp mellem bondsoldaterne og de professionelle engelske soldater fik stor betydning. For København, som englænderne belejrede, betød nederlaget, at alt håb om hjælp udefra var væk. Byen kapitulerede en uges tid efter. Allerede året efter nedlagde Kong Frederik d. 6. Landeværnet på grund af dets ringe indsats i kampen mod de engelske soldater. I træskoslaget høstede generalløjtnant Arthur Wellesley sine første laurbær. Han tilføjede senere Napoleon sit endelige nederlag ved Waterloo i 1815 og fik titlen hertugen af Wellington.

DEN SIDSTE REST AF LANDEVÆRNET.
150 MAND I DANSKE BONDETROJER
STRED HER 29 AUGUST 1807
MOD 25 INFANTERIREGIMENTS I BATALJON
OG TO ESKADRONER HUSARER
AF DEN ENGELSKES INVASIONSSTYRKE
I NAPOLEONSKRIGENE.
KLOKKEN FIRE EFTERMIDDAG OPGAV DE
SVIGTEDE. UDEN HAAB KUN MODIGE.

FELTPOST

**SKAL FREMOVER SENDES
TIL FØLGENDE ADRESSE:**

Feltpostnummer (hvis det kendes)
Herningvej 30
7470 Karup J

HUSK OGSÅ:

Medarbejdersnummer, grad, Fornavn, Efternavn, Enhed, Lejr/mission

Ny skole – ny retning

Forsvarsakademiet og de tre officersskoler er lige om lidt samlet i en ny organisatorisk ramme. Derfor er det vigtigt for os at kommunikere samlet til vores medarbejdere, og derfor har vi udarbejdet et fælles nyhedsbrev, som er gået ud til alle vores medarbejdere. Da vi ved, at samlingen og de nye uddannelser optager mange, bringer vi her et uddrag af nyhedsbrevet:

”I disse uger går vi på alle fire institutioner og venter på den endelige politiske godkendelse af de planer, der allerede ligger for en organisatorisk samling af Forsvarsakademiet og de tre officersskoler. I løbet af de kommende år skal vi igennem nogle meget store ændringer sammen. Vi ændrer organisationen, og deraf følger nye arbejdsgange, nye kollegaer og måske også en ny arbejdsplads. Målet er at skabe en mere rationel skolestruktur, der på trods af store besparelser kan sikre, at Forsvarets officerskorps også fremover har den fornødne professionalisme.

Samtidigt omlægges hele vores uddannelsessystem. Skolerne og Forsvarsakademiet har i fællesskab udarbejdet grundlaget for at søge godkendelse af én diplomuddannelse med tre uddannelsesretninger; Den Militære Diplomuddannelse i hhv. Hæren, Søværnet og Flyvevåbnet. Udfordringen har været at finde de moduler, der i ansøgningen til diplomuddannelsen kan indeholde fælles læringsmål, men det er lykkedes nu, og de fælles læringsmål omhandler Forsvarets funktion i samfundet og militære operationer i de tre værn. Dermed er grundlaget på plads, og vi kan komme videre med at få beskrevet de tre uddannelsesretninger og de underliggende uddannelsesordninger i detaljen, så vi kan aflevere akkrediteringsansøgningen til april 2014 som planlagt.(...)

Omlægningen for vores fire skoler er vidtrækkende, og der vil ske mange forandringer. Det er imidlertid vigtigt, at det sker med den fornødne respekt for de traditioner og den identitet, som også fremover skal danne rygrad og sammenhængskraft i de tre værns officerskorps. Vi skal samtidigt udnytte de muligheder, der opstår, for også at skabe forståelse og sammenhæng på tværs af værnene. (...)

Hvis alt skal gå op i en højere enhed, kræver det, at alle medarbejdere – hver med deres stærke faglighed, viden og erfaring – trækker i samme retning. Derfor er det afgørende, at vi – på trods af usikkerheder og frustrationer – arbejder sammen om at skabe en ny samlet skolestruktur, der kan få den bedst mulige uddannelse ud af de ressourcer, der stilles til rådighed.” ■

Nils Wang
kontreadmiral
chef for Forsvarsakademiet

Eigil Schjøning
oberst
chef for Hærens Officersskole

Gustav Lang
kommandørkaptajn
chef for Søværnets Officersskole

H.C. Enevold
oberst
chef for Flyvevåbnets Officersskole

STAFETTEN

Ved du, hvad dine kollegaer i hele Forsvaret laver? I Stafetten stiller vi spørgsmål om dit job, og du sender stafetten videre.

HAVETS MINØRER

Søværnets minedykkerer rydder ammunition både til lands og til vands, men det er dykkerkompetencerne og arbejdet i vandet, der er den store udfordring, når en dag på kontoret foregår i de mørke danske farvande med lav sigtbarhed.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

MINEDYKKER

- Vi kan i princippet det hele. Vi er uddannet til at rydde al slags fabriksfremstillet ammunition, men det er klart, at hvor Hærens folk har mest

Hvad laver en minedykker i Søværnet?

erfaring på land, så er vi bedst i vandet, selv om vi også laver det andet af og til, fortæller minedykker KR.

Minedykkerne arbejder tæt sammen med Frømandskorpset, og deres interne regler gør, at de ikke står frem med navn og genkendeligt billede.

Når minedykkerne ikke er på mission, indgår de i det nationale beredskab. De har fire mand på tilkaldvagt døgnet rundt 365 dage om året og skal kunne rykke med alt deres grej på en time. Opgaverne i det hjemlige er forskelligartede. Det kan være alt fra fiskere, der får miner eller ældre ammunitionsgenstande i nettet til afsøgning af havneområder for po-

litiet eksempelvis efter våben, der har været anvendt til en forbrydelse.

Maritim Rulle Marie

Ifølge KR er det dog ikke ammunitionsrydningen i sig selv, der er den største udfordring, men derimod det at gøre det under havets overflade, hvor sigtbarheden især i de krappe danske farvande ofte kan måles i centimeter. Minørerne har derfor også en slags maritim Rulle Marie med sig, en ROV – Remote Operated Vehicle – når de er på større sprængningsopgaver i havet. Den kan ikke selv rydde miner, men den kan observere, så minedykkerne på afstand kan afgøre, hvordan opgaven skal gribes an. Selve dykkeruddannelsen skal også holdes ved lige hele tiden. Der skal helst dykkes hver uge, så alle ved, hvor deres grej sidder og er topnutinerede, når de arbejder sammen i det mørke hav.

- Det vigtige er at være god under vandet, slår KR fast.

Han sender hermed stafetten videre til en redder på en EH101 SAR-helikopter. ■

HR-PORTALEN
PÅ FIIN OG INTERNET

HR-portalen er den primære indgang til informationer om din ansættelse, hvad enten du er chef, leder eller medarbejder. Du finder HR-portalen på intranettet under Viden om -> HR. På internettet findes HR-portalen på www.forsvaret.dk, hvor du skal klikke på linket "For ansatte i forsvaret" i nederste højre hjørne.

> MILITÆR DISCIPLINARLOV 3266 5577

> HR-RÅDGIVNING 3266 5566
- for chefer, ledere og mellemledere

> SYGEMELDING 3266 3266

> LEDIGE STILLINGER FORSVARET.DK/JOB

> VÆRNEPLIGT 4489 5000

PROFILER

SABINE ER VERDENSMESTER

Løjtnant Sabine Hvam Pedersen fra Hærens Officersskole er blevet ny verdensmester i disciplinen 4 km terrænløb. Det skete under VM i militær femkamp i Rio de Janeiro i Brasilien.

AF MORTEN KJELMANN / HÆRENS OFFICERSKOLE

PRÆSTATION

Det var helt uvirkeligt, men jeg er glad og stolt, siger løjtnant Sabine Hvam Pedersen, der satte ord på de følelser, der fór igennem hende, da hun stod øverst på podiet i Rio og modtog trofæet, som kvindeligt verdensmester i terrænløb i den militære femkamp.

Verdensmesterskabet er ikke kommet af sig selv. En træningsindsats de seneste to måneder før verdensmesterskabet på to til tre timer dagligt ved siden af en betragtelig mængde skolearbejde, kræver behård prioritering og evnen til at strukturere døgnets 24 timer for at nå de stillede idrætslige mål. - Målet, jeg havde sat mig, var at løbe de 4 km på 14:19, hvilket ville være en tangering af min personlige bedste tid med ni sekunder. At jeg vandt 4 km løbet på 14:06 er en vanvittig forbedring, men alt gik også op i en højere enhed på dagen.

Presser sig selv til det yderste

At vinde terrænløbet kræver en forudgående grundig forberedelse med kendskab til rutens forløb samt sving og bakker, en taktisk prioritering af kræfterne under løbet samt en vilje til at presse sig selv til det yderste.

- Jeg valgte de rette spor på ruten, skar svingene rigtigt, og jeg havde masser af selvtillid før og under lø-

bet. Den mentale forberedelse starter dagen før løbet med visualisering af ruten samt opbygning af troen på, at det kan lade sig gøre. Og det kunne det. Jeg vandt!

Bedre soldat og elev

Klassekammeraterne på Hærens Officersskole har hele vejen bakket Sabine op i at nå sine idrætslige mål, hvorimod skolen ikke har slækket på dens uddannelsesmæssige krav og forventninger til Sabine. - Jeg har ikke stillet Sabine, hverken bedre eller dårligere end resten af hendes kammerater på hold Benrike. Udover måske at jeg gav hende fri til at deltage i en træningslejr og samling for landsholdet forud for VM. Og det siger noget om hendes præstation, siger holdfører, kaptajn Peter Kastrup.

Sabine Hvam Pedersen kan se, at hun klarer sig bedre ved sine eksamener såvel som i sit arbejde, fordi hun er vant til at have kontrol over sine nerver og til at skulle præstere lige nu og her.

- Det er ikke bare noget, jeg siger. Militær femkamp gør mig til en bedre soldat, fordi den gør mig professionel, seriøs og motiveret, og så giver det mig selvtillid.

Sabine blev nr. 11 i den individuelle konkurrence, og det kvindelige landshold sluttede på en fornem 5. plads. Der deltog 12 nationer i konkurrencen. Udover terrænløb indgår skydning, forhindringsbaneløb, håndgranatkast og forhindringsbanesvømning i den militære femkamp. ■

Fra jeg står op, er min dag skemalagt i 10-minutters intervaller, siger Sabine Hvam Pedersen. Foto: Privat

KOMMENTAR

Vigtigst hvad du kan og vil

Som en af Danmarks største arbejdspladser stræber Hæren efter, at vores soldater i så høj grad som muligt afspejler hele samfundet. En undersøgelse blandt de kvinder, der vælger at gennemføre Hærens Basisuddannelse (HBU), og som ønsker at gøre yderligere karriere i Hæren, udgør mindre end to procent, selv om hver fjerde på HBU er kvinde.

Det kunne ved første øjekast indikere, at Hæren ikke er en mangfoldig arbejdsplads, eller at man skal være mand for at gøre karriere her. Det er på ingen måde tilfældet. Det helt væsentlige i forbindelse med ansættelse og uddannelse af personel i Hæren er, at det er vigtigere, hvad man kan og vil, end hvem man er.

Grundlæggende skal man forstå, at der er forskel på jobs i Hæren. Der kan være stor forskel på eksempelvis fysiske krav, alt efter hvilken funktion man har. I nogle tilfælde bærer en feltsoldat rundt på 50 kilo udrustning for at kunne understøtte sig selv med mad, vand, våben og ammunition. Den store belastning kræver en robust fysik, og vi er ikke blinde for, at visse jobs appellerer til bestemte grupper.

Hæren tilbyder allerede nu gode muligheder for at skabe sig en fremtid – uden at forholde sig til køn, etnicitet eller religion. I Hæren ser vi udelukkende på, hvad man kan, og hvad man vil, og ambitionen om, at vores soldater afspejler den øvrige befolkning, følges ikke på bekostning af faglighed.

I et nyt direktiv, der offentliggøres i 2014, vil Hæren via en række forskellige tiltag som eksempelvis mentorordninger gøre en ekstra indsats for at vise, hvad vi kan tilbyde. Håbet er, at et større antal medarbejdere af forskellige køn og baggrund vil fungere som rollemodeller for fremtidige ansøgere og dermed have en selvforstærkende effekt.

Hæren er og vil også fremover være en moderne virksomhed, hvor der er plads til alle. Det kræver, at vi på tværs af niveauer omgås med respekt for hinanden og praktiserer ordentlighed i både ord og gerning.

I Hæren har vi brug for mange forskellige kompetencer. Det vigtigste er, hvad du kan, og hvad du vil. Ikke hvem du er. ■

Per Ludvigsen
generalmajor
chef for Hærens Operative Kommando

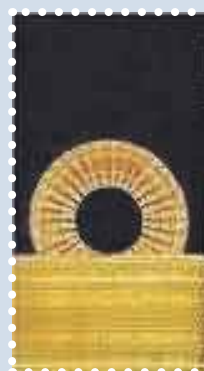
QUIZ GÆT EN GRAD

GRADER I FORSVARET

Soldater i Forsvaret bærer deres grad på skuldrene. Den viser hvorhenne i den militære rangorden, soldaten befinder sig.

De allerfleste af verdens militære organisationer bruger rangordner – den albanske hær, Kinas Folkets Befrielseshær og den sovjetiske Røde Hær afskaffede i en overgang de militære grader, men genindførte dem, da det blev for vanskeligt uden kommando og kontrol.

SVARET FINDER DU NEDERST PÅ DENNE SIDE

1. Sekondløjtnant
2. Flotillleadmiral

SVAR:

VETERAN MARCH

VETERANER

– HÆRVEJEN OG NIJMEGEN KALDER

HÆRVEJSMARCHEN 27.-29. JUNI

Tilmeldingsfrist: 6. februar 2014
Navn, adresse, tlf.nr., mailadresse og veterankortnummer samt ønskede længde af etaper (45, 40, 30 eller 20km.)

Tilmelding samt spørgsmål til marchkoordinator
Carl Åkerlund, aahuss@mail.dk

NIJMEGENMARCHEN 13.-19. JULI

Tilmeldingsfrist: 6. februar 2014
Navn, adresse, tlf.nr., mailadresse og veterankortnummer.

Tilmelding samt spørgsmål til marchkoordinator
Carl Åkerlund, aahuss@mail.dk

FOTO: PRIVAT

FØR: OVERSERGENT NU: AMBULANCEBEHANDLER

Kenneth Koch Pedersen sagde farvel til Forsvaret efter knap 10 år. Et job med base i en ambulance med blå blink lokkede fremfor udsendelser.

AF KAREN DAHLIN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

AMBULANCEBEHANDLER Næsten ti år i Forsvaret nåede Kenneth Koch Pedersen med to udsendelser til Balkan, før han besluttede sig for, at det ikke skulle være hans livskarriere.

- Jeg vidste, at en karriere i Forsvaret er lig med et liv med mange udsendelser. Jeg synes, at jeg ligesom gerne ville være herhjemme. Jeg havde allerede en familie og vidste, at jeg ville få børn.

Det var en af grundene til, at han søgte ind som elev hos Falck.

Ro og overblik

Årene i Forsvaret har på rigtig mange måder været en hjælp i det job som ambulancebehandler, som elevtiden endte ud i.

- Jeg skal tage rigtig mange beslutninger under hektiske forhold. Når vi står med flere tilskadekomne, så skal der handles hurtigt. Samtidig skal jeg bevare det rolige overblik. Det er ting, som jeg har kunnet overføre direkte fra min tid i Forsvaret.

Andre tidligere soldater har ifølge Kenneth samme fordel. Lige nu har Falck en elev, der har været udsendt to gange i Afghanistan.

- Han klarer det bedre, end de elever der ikke har været i Forsvaret. Jeg kan se en forskel på folk, der har været i Forsvaret og dem, der ikke har. Folk fra Forsvaret tager naturligt en lederrolle på sig ude på skadesstedet, og det har stor værdi.

For firkantet

Der er dog også mange ting fra sin tid i Forsvaret, som Kenneth ikke har kunnet bruge. Den førstehjælp, som han lærte dengang, er alt for banal i forhold til jobbet som ambulancebehandler. På det faglige område har han opgraderet sin viden gennem en række kurser. På det menneskelige område er der vaner, han har skullet aflære.

- Det er meget typisk, at folk i Forsvaret er temmelig firkantede og mener, at "sådan her er det". Så de tænker sjældent i andre løsninger. Både i det civile og i mit arbejde har jeg måtte lægge det firkantede fra mig. Kenneth har også fundet en mere blød og omsorgsfuld side frem i sig selv.

- Jeg har skullet grave den blødere side frem i mig, fordi den har været pakket væk. Når gamle fru Jensen skal køres på hospitalet, så holder jeg hende gerne i hånden, hvis det er det, hun har brug for. Den side brugte jeg ikke i Forsvaret. ■

SAGT & SKREVET OM FORSVARET

Som soldat synes man jo, at krudtrøg både dufter og smager godt. Men man skal tage det her rimelig alvorligt.

Michael T. Jensen, næstformand i Hærens Konstabel- og Korporalforening, om soldaters arbejdsmiljø i ny nordisk forskning.

Nordjyske Stiftstidende

Afghanske tolke

Disse mennesker har været sammen med vores tropper og taget imod kugler. Så skylder vi dem at tage godt imod dem. ■

Marco Sereste, byrådsmedlem i Peterborough om den britiske regering, der leder efter kommuner, der er parate til at modtage afghanske tolke.

Politiken

Flere unge drager i krig

Vi er grundlæggende nået langt, men vi må erkende, at vi har vanskeligt ved at overbevise de unge om, at de ikke skal af sted, når først de har besluttet sig. ■

Jakob Scharf, afgående chef for PET, om unge mænd, der vil kæmpe i borgerkrigen i Syrien.

Avisen.dk

Pets for Vets

Når jeg kommer hjem fra arbejde, sidder han og venter på mig med viftende hale. Det gør mig glad. ■

David Yager, amerikansk veteran, om den hund, han har fået af en veteranorganisation

Vi med Hund

MED ANDRE ØJNE TOPCHEFER OM MILITÆRE KOMPETENCER

Jesper Hjulmand Direktør
 Michael Ring Direktør
 Bengt Holst ZOO direktør
 Carsten Sveding Finanschef
 Claus Bretton-Meyer Direktør
 Ebbe Dal Direktør
 Michael Holm Koncernchef
 Steen Gravers Teamchef

FOTO: MADIS LAURITZEN

JESPER HJULMAND

Forsvaret lærte mig teambuilding

Jesper Hjulmand er administrerende direktør i Danmarks største kundefjede elselskab SEAS-NVE, der sælger strøm til tusindvis af danske husstande. Når Jesper tænker på energi, er det i høj grad også medarbejdernes energi, han har for øje, og den frigør han med de samme teambuildingværktøjer, som han lærte i Forsvaret.

AF KIM VIBE MICHELSEN / FORSVARETS HOVEDREDAKTION

TEAMBUILDING "Er den ikke bare superflot," siger Jesper Hjulmand, mens han slår armene ud og viser mig belysningen i den gamle maskinhal på elværket i Svinninge. Hallen var tidligere hjem for de generatordrevne turbiner, der leverede strøm til det nordvestsjællandske lokalområde. I dag er den omdannet og restaureret til en riddersalsagtig festsal med futuristiske lysekroner – af el forstås – der skaber en illusion af at sidde under en åben stjernehimmel. Salen skal være ramme om årets julefrokost, der er et fokusområde for den administrerende direktør. - Da jeg var delingsfører ved et Hawk-batteri i Flyvevåbnet, begyndte jeg at lege med tanken om, hvordan man bedst motiverer mennesker. Og det at skabe et hold og at have en personlig relation til mine medarbejdere er blevet afgørende for mig. Derfor er en julefrokost også vigtig for mig, siger Jesper Hjulmand. På vej op til mødelokalet, der med malerierne af tidligere direktører på væggene og antikke teaktræsborde på de ægte tæpper mest af alt minder om en historisk officersmesse, får Jesper sig en snak med elektrikerens Hans og kollegerne i kantinen Annette og Pia.

For Jesper er på fornavn med alle virksomhedens mere end 700 medarbejdere. Han brugte 64 aftener på at lære medarbejderne at kende og har på et tidspunkt drukket en øl med dem alle sammen. Da Jesper begyndte som direktør, brugte han nemlig to hverdagsaftener om ugen i et halvt år på at tage med på den sociale del af et medarbejderkursus for at lære hver enkelt ansat bedre at kende.

- Hvis man vil have folk til at gå igennem ild og vand for sig, så er det afgørende, at man kender dem og ved, hvornår, hvorfor og om de fungerer optimalt, og de skal også kende mig og

FAKTA

Jesper Hjulmand

cand. merc.

Adm. Dir. SEAS-NVE, før fusionen Adm. Dir. NVE, regnskabschef i Rockwool

50 år

Går til standarddans i fritiden

Spiser meget gerne laks

Kører i BMW 530D touring

Læste sidst "De fire lovegler" af Don Miguel Ruiz

vide, hvem jeg er, og hvad jeg står for som person. Det er ikke anderledes for en direktør end for en gruppefører, siger Jesper Hjulmand.

Og Jesper er god til at tale med folk. Han taler hurtigt og meget, men sproget flyder jævnt i lette metaforer og er fuldstændigt luget for flokler. Selv om Jesper tydeligvis går en del op i teambuilding, bruger han eksempelvis aldrig ordet, men taler om at skabe hold- og korpsånd.

Vilje til sejr

Tiden som reserveofficer i Flyvevåbnet har dog også lært den speedsnakkende roskildedenser andre lektier. Før Forsvaret var Jesper som de fleste andre en knægt med piger og fest i hovedet, der ikke nødvendigvis ydede det maksimale, hvis det ikke var nødvendigt, men Sergent- og Løjtnantsskolen åbnede en hel ny verden for ham. - Sergentskolen var en helt ny verden for mig. Der tog fanden ved mig, og der gik sport i den. Lige pludselig blev der stillet krav, der var disciplin, respekt og sammenhold på en helt ny måde. Det trickede mig og gav mig viljen til at arbejde igennem, og det har fulgt mig til den dag i dag, siger Jesper Hjulmand.

Lavede operationsrum som på øvelser

Tiden i Forsvaret inspirerer stadig Jesper. Han bruger ofte billeder fra det militære liv, når han taler, og det gør han også, når han skal præsentere ting for medarbejderne. SEAS-NVE har som alle private og offentlige virksomheder strategiplaner, men her hedder de ikke Strategi 2020, men derimod Ekspedition 2020, og delmålene er opdelt i patruljer som polarpatruljen og junglepatruljen.

Og når der er en brændende platform i virksomheden, erhvervslivets pendant til krig, så er det også krisestyringsværktøjer fra Forsvaret, der kommer i brug. - Da jeg havde været i NVE i et halvt år, kom jeg en dag på arbejde og opdagede, at der var en fjendtlig overtagelse af virksomheden i gang. Så oprettede jeg simpelthen et operationsrum med en operationsofficer og en efterretningsofficer, der kunne være opdateret og reagere på situationen hele tiden. Og vi vandt krigen, husker Jesper Hjulmand med et smil.

Forsvarschef var en and

Jesper var en af de tre civile erhvervsledere, der i en avisartikel i Berlingske blev nævnt som mulige kandidater til stillingen som forsvarschef, da den sidst var slået op. Dengang kommenterede han som den eneste ikke artiklen, men i dag kan han afsløre, at det var en and.

- Jeg er muligvis blevet nævnt af headhunterfirmaet, men de har aldrig kontaktet mig. Det eneste, jeg hørte om den historie, var avisartiklen i Berlingske. Det var en kanin, der blev hevet op af hatten. Det gav mig dog en del arbejde, da jeg var nødt til at afkræfte, at jeg var på vej væk fra mit job, fortæller Jesper Hjulmand, der i dag har rang af oberstløjtnant af reserven. ■

PLANET STRUKT

ET TEGNESERIEUNIVERS AF DEN ANDEN VERDEN

